Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмай 1921 оной ...брин 21-нэй гарана | № 27 (14029) | 1973 оной январиин 9, вторник | Сэн 2 мүнгэн

МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ!

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭНЬ НАЙДАМТАЙ

...баянгуудай һаалиин ферм... коллектив үбэлэй үедэ ...һүнэй түлөө дэлгэрһэн ...алис мүрысөөндэ орол... тухайгаа аймаг дото... түрүүлэн мэдүүлһэн гээ... эндэхи һаалишад үбэл... ...ин 7 һарын туршада ...н бүриһөө 1200 кило... ...м һү һаажа абаха гэһэн ...алис уялга нэгэн дуу... баталан абаа һэн.

...лжэлгын 3 һара үнгэр... һаалишадай ажал хэрэг ...ябанаб гэжэ эндэ хара... ...ээ. Түсэбтэ табан жэ... хоёрдохи жэлдэ эндэ ... центнер һүн һаагдаа ...гү, али энэнь үнгэрэгшэ ...жэлдэ орходоо 1820 ...нерээр ехэ болоо. Гү... ...э һү тушааха түсэб, ...жинуудаа һаалишад ...эн дүүргэжэ шадаа. ...й туршада үнеэн бүри... 2018 килограмм һү һаа... ...абһанай ашаар һаали... ... хараалһан түсэбөө ...алтатайгаар дүүргэжэ ...а бшуу. Үнгэрһэн гур... ...һарын туршада үнеэн бү... ...өө 668 килограмм һүн ...ад байна. Абаһан социа... ...уялгануудаа амжалта... ...аар дүүргэхэнь дамжаг...

...недэйнгээ үүлтэр һай... ...уулха, үнэ сэнгэйнгээшье ...р хямда, ехэ һү һаажа ...а хэрэгтэ эндэхи һаали... ... болон мэргэжэлтэд ан... ...аа хандуулна. Тус фер... ...һаагдаһан центнер һү... өөрынь үнэ сэн урда ...үүдтэ 26 түхэриг 64 ...эн болодог байһан һаа, ...н мүнөө жэлдэ энэнь 6 ...риг 43 мүнгөөр доошо...

Харбяангуудай һүнэй фер... ... һаалишадта эдэ бү... ...мжалта бэлэхэнээр туй... ...агүй гэжэ эндэ онсолон ...эглэхэ шухала. Һаали... ... бүхэн хэлэһэн үгэдөө ...ын тула бүхы хүсэ ша... ...ряа гарган ажаллаһан, ...жа абаһан үнеэдээ эзэн ...ор харууһалжа, ха... ...һан түсэбөө амжалта... ...аар дүүргээ. Фермые ...ша Андрей Нимаевич ...алжинов һаалишадай ...да ехэхэн хүдэлмэри ...улна. Һү һаалияа улам ...элүүлхын тула эндэ ...адай түсхай фермэ бай... ...лагдаа. Түрүүшынхеэ ту... ...аһан гунжадые зүбөөр ...элүүлэн һааха хэрэгтэ ...лишад гол анхаралаа та...

...Үнгэрһэн 1972 ондо 15 ...лишадай 8-ниинь үнеэн ...иһөө 2000 килограммһаа ...шэ һү һаажа абаа. Тэдэ... ... дунда ажахын түрүү һаалишад Любовь Арбалжинова, Ханда Топхоева, Роза Ангахаева, Содбо Габаева болон бусад оролсоно. Залуу һаалишад Евдокия Должеева, Любовь Зайгинова болон бусад үнгэрэгшэ жэлдэ эрхим үрэ дүн туйлажа, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ёһотой жэшээ харуулжа шадаа. Тус фермын һаалишад габшагай бэрхээр ажаллажа, харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2.000 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо түрүүлбэ.

1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолтой һаалишад танилсаһанайнгаа удаа малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон тухайгаа мэдүүлээ.

Тээсгэн болоһон суглаан дээрээ һаалишад социалис уялгаяа шэнэлһэн байна. Үбэлэй долоо һарын туршада үнеэн бүриһөө 1400 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха зорилготой.

Табан жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ хэрэг 1973 ондо һаалишад болон малшадай ямараар ажаллаһанһаань сэхэ дулдыдаха байна бшуу. Тиимэһээ Саяанай совхозой түрүү фермын малшад байгша ондо үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һааха, һү һаалияа 940 центнерээр ехэ болгохо, 3300 центнер һү гүрэндэ худалдаха гэһэн хараа түсэбтэй. Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө тугал түлжүүлхэ, тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 600 граммаар нэмээхэ, һаагдаһан центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 17 түхэриг 70 мүнгэндэ хүргэхэ гэһэн социалис уялга батал абаа.

Ажахын дүршэлтэй һаалишад Радна Балданова, Дарья Санжеева, Любовь Арбалжинова болон бусад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2300—2500 килограмм һү һаажа абаха тухайгаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Даажа абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула Харбяангуудай һүнэй фермын һаалишад габшагай бэрхээр ажаллана.

В. СЫРЕНОВ,
Саяанай совхозой главна экономист.

Түнхэнэй аймаг.

ҮНИНЭЙ ХОНИШОНОЙ ҮГЭ

Гунчин Лубсанович Яковлев хонин ажал дээрэ 18-дахи жэлээ хүдэлжэ байна. Энээнэйнгээ 15 жэлыень эхэ хонидой отарада ажаллаа. Мүнөө һанаад үзэхэдэнь, 1946 онһоо хойшо түлжүүлжэ тушааһан хурьгадынь арбаад мянганда дүтэлһэн байна. Үнгэрһэн үбэлдөө 655 эхэ хонинһоо 616 хурьга тэнжээжэ гараа гэхэ гү, али зуун хонин бүриһөө 94 хурьга томо болгоһон байна. Хурьган бүхэниие 20,7 килограммтайгаар тушаажа, хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһо хайшалаа юм.

Энэнь Зэдын аймагай олон хонишодой «зуутанай» туйладаг дүнгүүдһээ доогуур гээшэ ааб даа. Теэд Г. Яковлевай харууһалдаг хонид жэгдэ бэшэ, хоёр бригадаһаа суглуулагдаһан, янза бүриин шадалтай, класстай хонид. Эдээниие мүнөө жэл гурбадахяа хурьгалуулхамнай гэжэ хонишон хөөрэнэ. Мүнөө түл абалгада бэлэн болонхой. Үбэлэй сагтэ эхэ хонидоо тураангүйгөөр харууһалжа, тобир тарганаар хурьгалуулха гэжэ оролдоно. Мүнөө манай парти, правительствын, ВЦСПС-эй эмхидхэһэн малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсажа, энэ жэл «зуутанай» зэргэдэ гараха һанаатайбди гэжэ үнинэй хонишон мэдүүлнэ.

МАНАЙ КОРР.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Г. Л. Яковлев.

М. ЦАГАНОВАЙ фото

АЛДАРТА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкинагай ажалладаг Вершинскэ һү һаалиин фермын коллектив гансахан Сэлэнгын аймаг доторoo бэшэ, харин бүхы республика доторoo түрүү зэргэдэ ябадаг. Энэ фермын ажалша бэрхэ һаалишад, мал адуулагшад ССР Союзай 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Эдэнэр декабриин 10-да һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлээ.

Фермын түрүү һаалишад бүри ехэ амжалтатай. Һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина үнгэрһэн жэлэй туршада бүхыдөө 598 центнер һү һааха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 803 центнертэ хүргөө гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 205 центнер һү һаагаа бшуу. Мүнөө Надежда Лазаревна малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээд, энэ жэлэй түрүүшын хахадта 2.450 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха уялга абаа.

Герой һаалишанһаа нүхэдыньшье холо гээгдэнэгүй. Фермын түрүү һаалишан Рая Цыбикова малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ орохо зуураа, үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1.600—1.700 литр һү һааха байһанаа мэдүүлээ.

Һаяхан энэ фермын малшадай суглаан боложо, бии байгаа арга боломжонуудаа элишэлжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые бэедээ даажа абаад, бүхы фермээрээ малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидэһэн байна. Тиихэдээ тэдэнэр 1973 оной түрүүшын хахад жэлдэ 2.250 центнер һү абаха болоо. Энээнэй ашаар түрэндөө шэнэ жэлэй нэгэдэхи хахадта 1.690 центнер һү тушаажа, түсэбөө үлүүлхэ юм. Бүхы фермээрээ 1973 оной эхин хахадта үнеэн бүриһөө 1.600 килограмм һү һааха уялга абанхай. Шэнэ жэлдэ бүхы фермээрээ 4.495 центнер һү һааха гэхэ гү, али 1972 онойхиһоо 380 центнер ехэ абтаха.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ гэжэ фермын малшад үсэд шангаар ажаллажа байна. Үнеэдтэ һолоомо, таряа талханай зүйл заабол буйлуулжа үгэхэ, тэжээлэй рационие протеин, каротин, минеральна зүйлнүүдээр хүсэлдүүлхэ гэжэ оролдоно.

Фермын һаалишад үбэлэй үедэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ түрүү дүршэлэй һургуулида һуралсаха, залуушуулдаа али болохоор туһалха гэжэ хэлсэһэн байна. Илангаяа һая түрэһэн үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха хэрэгтэ эндэ ехэ анхарал табигдана.

Иигэжэ Сэлэнгын совхозой түрүү фермын коллектив Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха юм.

А. БОРИСОВ.

МҮРЫСӨӨНДЭ СҮМ ОРОЛСОНХОЙ

Улаан-Үдын аймагай «Сэлэнгэ» совхозой эрхим һаалишан М. И. Нигулимовае энэ зураг дээрэ харанат. Совхозой түрүү һаалишан совхозойнгоо һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходо тооной түрүүлжэ, түрэл ажахыдаа хүндэтэй болонхой. СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, М. Нигулимова эрхим амжалта туйлаһан байна. Даажа абаһан бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөө үнгэрэгшэ жэлдэ 2.500 килограмм һү һааһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой түрүү һаалишан малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, дээгүүр уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Сэлэнгэ» совхозой түрүү һаалишан М. И. Нигулимова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХАРААД ҺУУХААР САГ БЭШЭЛ

...Худөөгэймнай ажалшадай ... нэгэ жэл үнгэрбэ. ... энэ хугасаа соо колхо... ...ймнай малшад, хонишод эр... ...тэйгээр ажаллажа, хүдөө ...ын продуктнуудые үй... ...дбэрилжэ гүрэндэ тушааха ...алаар хараалагдаһан даабаряа ...үм дүүргэбэ. Тиигэжэ ...үрэндэ мяха тушааха түсэбөө 109,2 процент, һү ...худалдалгала 152,9 процент ...елүүлээ. Мүн нооһо тушааха жэлэймнай даабари сүм ...дүүргэгдээ. Энэ амжалта ...ялаад туйлагдааб гэхэдэ, нэ...гэдэхеэр, ажахымнай малшад ...сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, ниитынгээ ...дүүһа малда бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл хуряажа, үбэлжэлгэеэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхөөр бэлдээ юм. Гадна зун, намарай үедэ малаа шэмэтэй ногоогоор элбэг, һарьдагай бэлшээридэ һайнаар манажа, хүшэ тамирыень абхуулһан байна.

Хоёрдохёор, энэ амжалта социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэнэй ашаар туйлагдаа. Жэлэй эхинһээ хойшо малшад, һаалишадайнгаа, мүн гүүртэ, отарануудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үрэ дүнгүүдыень хаһа сагтань согсолжо дуулгадаг байнабди. Колхозоймнай гэшүүд мүрысөөнэй гүрим дүримтэй танилсаһанайнгаа удаа түд бүреэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абадаг заншалтай. Тиихэдээ нэн түрүүлэн бии байгаа арга боломжонуудаа хаража үзөөд, лаб болзортонь дүүргэхээр уялга абана.

Һүүлэй үедэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэймнай ашаар ажалдаа эрхим амжалта туйлаһан түрүүшүүл хараа байса олошорно. Жэшээлбэл, хэдыхэн жэлэй саада тээ ажахымнай һаалишад жэлдээ хайнаг үнеэн бүриһөө 600 килограмм һү абадаг байһанаа, мүнөө 700—750 килограмм һү һаана. Гадна малай түл абалгашье һайжаржа, хони, үхэрэй һүрэгүүд улам олошоржо байнхай.

Мүрысөөнэй олон жэлэй дүнгүүдые согсолон харахада, түрүүшүүлые моральна болон материальна талаар урмашуулхада, эгээл һайн хэмжээнүүдэй нэгэн байһаниинь элирүүлэгдээ. Юуб гэхэдэ, иимэ урмашуулгада хүртэгшэд заабол оролдосотойгоор ажаллажа, туйлаһан амжалтаяа улам батадхахаар зэһэнхэй байдаг. Манай колхозой правлени, партком түрүүшүүлээ ходо урмашуулжа байдаг. Жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дүнгүүдыень 10—10 хоногой туршада таһалгаряагүй согсолжо байхада, гансашье ажалайнь бүтээсэ дээшэлхэ бэшэ, мүн дутагдалынь дары усадхагдаха байна.

Бидэ үбэлэй үедэ малшадайнгаа дүнгүүдые согсолходоо, нэн түрүүлэн һүрэг малайнь хэр зэргэ ондо орожо байһыень хараадаа абадаг байнабди. Тиихэдээ үбһэ тэжээл багаар гаргашалһан, малайнгаа хүшэ тамир муудхуулаагүй, үхэл гарзада оруулаагүй бригада онсо шалгарһанда тоологдодог. Гадна түсэбһөө үлүү хурьга, тугал түлжүүлжэ, һү һаажа, нооһо хайшалжа амжаһан хонишод, һаалишад жэлэй дүнгөөр нэмэлтэ түлбэридэ хүртэдэг байна.

Социалис мүрысөөнэй улам эршэмтэй байхын тула бригада, отара, гүүртэ бүхэндэ арадай хиналтын постнууд эмхидхэгдэжэ, үбһэ тэжээлэй ямараар гаргашалагдажа байһыень шалгагдана. Гэхэтэй хамта колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд отара, гүүртэнүүдтэ ошожо, ажалыень хинан шалгадаг, дутагдалнуудыень дары усадхажа, зохихо хэмжээнүүдые абадаг байна.

Эгээл мүнөө үбэлэй үедэ бидэ һаагдаһан һүнэй шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнабди. Манай эндэхи үндэр хадалиг газарта мал адуулхань нилээд хүшэр байдаг. Заримдаа ямаршьегүй сэлмэг, дулаан байһан аад, гэнтэ саһан ехээр орожо, шуургалдагшье гээшэ. Эдэ бүхы бэрхэшээлнүүдһээ гайгүй гарасалдахын тула малшаднай хододоо һэргэлэн байдаг.

Тээмэндэ гараһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолые малшадтаа ойлгуулан тайлбарилжа үгэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Малшаднай хамтынгаа суглаанда энэ шухала тогтоолые һайшаан дэмжэжэ, бүхэсоюзна мүрысөөндэ заабол оролсохо байһанаа мэдүүлнэ. Тиигээдшье хонишон, һаалишан бүхэн абаһан уялгануудаа шэнэлжэ байнхай. Жэшээлбэл, колхозоймнай түрүү һаалишад Татьяна Сононова, Сурма Гармаева, Хорлу Дондокова гэгшэд хайнаг үнеэн бүриһөө 648—675 килограмм һү һааһан байбал, энэ жэлдэ хайнаг үнеэн бүриһөө 700—750 килограмм һү һаагаа юм. Тиихэдэ Даба-Сырен Путункеев түлжүүлһэн хайнаг тугалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 700—900 граммаар нэмээнэ. Зүгоор иимэ амжалта туйлаһан түрүүшүүлые тоолохо болоо һаа, колхоздомнай яһала олон. Теэд мүнөө ажахымнай малшан бүхэн республика дотор үүсхэл гаргаһан колхоз, совхозуудай уряае һайшаан дэмжээд, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, абаһан уялгаяа, хараалһан түсэбөө сүм дүүргэхээр ажаллажа байна. Юуб гэхэдэ, манай колхозой гэшүүд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар дэлгэрһэн мүрысөөе хараад һуужа шадахагүй байһанаа сэхэ мэдүүлжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа гээшэл.

А. ШАРАСТЕПАНОВ,
Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой парткомой секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хонишон В. Наханцакова. 2. Түрүү үхэршэн Д-С. Путункеев.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

СОВЕТ ОЛОНИИТЫН УРЯА

ВЦСПС, Эб найрамдал хамгаалха совет комитет, Ази ба Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдэлгын совет комитет, Вьетнамые дэмжэдэг совет комитет, Совет-вьетнамай хани барисаанай бүлгэм, Совет эхэнэрнүүдэй комитет, СССР-эй залуушуулай эмхинүүдэй комитет, Эб найрамдалай совет жаса, СССР-эй студентнэрэй совет хамтын мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ дары түргөөр гар табихын түлөө эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй хамтын ябуулгануудые эмхидхэхэ тухай Стокгольмдо болоһон конференциин уряае совет үргэн олониитын зүгһөө халуунаар дэмжэбэ.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга болюулхын түлөө эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй хамтын ябуулгануудай һара январьда үнгэргэхэ, Вьетнамда амгалан байдал һэргээхын түлөө уласхоорондын онсо конференци зарлаха тухай Стокгольмдохи конференциин хандалгые Вьетнамтай һаналаа нэгэдэлгын бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй манлайда ябадаг совет олониитэ эрид шууд дэмжэнэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Баатар вьетнам арадые дэмжэхэ, Индохитадта США-гай бэелүүлжэ байһан ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү шиидхэхы ябуулгануудые үнгэргэхэ гээшэ мүнөө илангаяа шухала байна. Эб найрамдалда дуратай политическэ ба ниитын бүхы хүсэнүүдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоор хүн түрэлтэнэй һанал бодол, вьетнам арадай ба Индохитадай бусад арадуудай хуулита эрхэнүүдые тоохыень США-гай правительствые баадхаха шухала.

Правительстванууд, политическэ партинууд, профсоюзууд, санаартан, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай ба студентнэрэй эмхинүүд, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлтэй бүхы хүнүүд энэ шухала хэрэгтэ асари ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын тула эдэбхитэй ябуулгануудые үнгэргэхыень совет олониитын зүгһөө уряалнабди гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ЭРДЭМ УХААНАЙ БА ҮЙЛЭДБЭРИИН ХОЛБООН

1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые Киргизэй эрдэмтэд халуунаар һайшаан угтаба. Арадай ажахыда шухала удха шанартай олохон асуудалнуудые шэнжэлхэ талаар тэдэ аша үрэ ехэтэй хүдэлмэри хэнэ.

— Ашаг ехэтэй научна туйлалтануудые хэжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаанuудай гол анхарал хандуулха уряа бидэнэртэ илангаяа дүтэ байна,—гэжэ Киргизэй ССР-эй Наукануудай академиин органическабэшэ ба физическэ химиин институдай директор, химиин эрдэмэй доктор М. К. Кыдынов ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. — Кадамджайска М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ сурьмаган комбинадай коллективтэй холбоо барисаа хэдэн жэлэй турша соо байгуулжа байнхайбди.

Хадата Киргизи ой модоор баян юм. Нютагай түүхэй эд гамтай һайнаар ашаглахадань, барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудта институдай хүдэлмэрилэгшэд туһална.

(ТАСС).

Фрунзе.

ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ҮГЭ

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Эндэхи теплоэлектроцентралиин дежурна инженер А. К. Голевой һүниин халаан ажалайнгаа һүүлээр тарангүй, 1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые зүбшэн хэлсэбэ.

— Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлые габшагай ажалай жэл болгохые Коммунис парти, Совет правительство маанадые уряалаа,—гэжэ котельнэ цехэй ахалагша машинист Р. Замалутдинов хэлэбэ. — Энэ жэлэй, бүхы түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди.

Түрүү коллективэй энэ жэлдэ бэелүүлхэ социалис уялганууд дотор иигэжэ бэшэгдэнхэй: жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэдээ, 500 тонно түлишэ алмаха, электрын элшэ хүсэ гаргашалгые 200 мянган киловатт-часаар хороохо.

ХАРААЛҺАНАА БЭЕЛҮҮЛХЭБДИ!

МАГАДАН. (ТАСС). 1973 оной, түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлэй, арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые «Магадангорстрой» трестын коллектив халуунаар угтаба. Предприятиин үйлэдбэриин бүхы участогуудта энэ документ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялганууд абтана.

— Үнгэрһэн жэлдэ манай трестын коллектив ехэ амжалтануудые туйлаа, — гэжэ комплексно бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Владимир Макаров хөөрэнэ. — Дүшэ гаран ехэ барилга бодхоогдожо. ашаглалгада тушаагдаа. Тэдэнэй олонхид болзорһоо урид, эрхим һайн шанартайгаар ашаглалгада оруулагдаһан байна. Социалис мүрысөөндэ ехэ амжалта илалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө трест КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаа.

Ажалай шэнэ илалта амжалта туйлахые түрэл парти, правительствамнай маанадые уряална. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоходоо, гахай үсхэбэридэг «Снежный» гэжэ совхоздо 960 хүнэй һууритай һургуули, теплицын комбинат, гахай шахан таргалуулгын бүлэг барилга ашаглалгада тушаахые хараалнабди. Жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид—декабриин 5 болотор дүүргэжэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээе—7, ажалай бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлхые уялгалнабди.

ШЭНЭ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). 1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол тухай хөөрэлдөөнүүд Примориин предприятинуудта, колхозуудта, суднанууд дээрэ, бригадануудта боложо байнхай.

Иманска леспромхозой «Пожига» гэжэ ой модоной пунктын В. Анисимовай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада үнгэрһэн жэлдэ ехэ амжалта туйлаа. Түсэбһөө һураггүй ехэ — 55 мянган кубометр модон бэлэдхэгдээ. Мүнөө бригада дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаба. 1973 оной даабариие ноябриин 7 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр модо бэлдэхые, запас частьнууд ба түлишэ-түрхилгын материал алмахые уялгалаа. Уссурин буртаг шэрэнгитэ тайгын модошод дүтэрхы мэргэжэлнүүдые оролдосотой нэтэрүүгээр шудалхые уялгалаа.

Владивостогой портын В. Кащеевэй хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд үндэр уялгануудые абаба. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй үйлэдбэриингөө даабариие болзорһоонь урид дүүргэхые, түрүү арга онол үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхые шиидэбэ.

Коммунистын ДААБАРИ

ПРОМЫШЛЕННА томо предприятинуудай управлenидэ, захиргаанай аппарадта хүдэлдэг коммунистнуудые партийна ба ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхань бэрхэтэй юм гэжэ зарим газарта хэлсэдэг. Тиихэдээ урдаа ямар баримта, шалтагаан бариhаб гэхэдэ, тэдэнэрэй хүдэлмэринь, харюусалгань ехэ, ниитын хүдэлмэри ябуулха сагынь хомор гэхэ мэтые дурдадаг юм.

Энэмнай үни холоһоо үлэhэн буруу hанамжа гэжэ сэхынь хэлэхэ хэрэгтэй. Коммунист бүхэн, ямаршье дээдэ тушаалтай гү, али юрын ажалтайшье байг, партийна организациингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой гэжэ КПСС-эй XXIV съезд заагаhан байна. Коммунистын эдэбхи үүсхэлhээ, оролдолго болон хүдэлмэриhөө партийна организацийн дайшалхы шадабарийн дээшэлэлгэ сэхэ дулдыдадаг гэжэ съездын шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэhэн шуу.

Тиихэдэ хүтэлбэрилхы тушаалтай коммунистнарта бүри ехэ эрилтэ табигдана. Тэдэнэр коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха, энэ талаар бусадта жэшээ харуулха зэргэтэй.

КПСС-эй XXIV съездын энэ заабарида үндэhэлэн партиин Центральна Комитет «Коллективэй гэшүүдые үзэл сурталай, политическэ талаар хүмүүжүүлгэдэ Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалга тухай» тогтоол абажа, партийна организацинуудай үмэнэ бүри ехэ зорилгонуудые табиhан байна. Ажалшадые үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгэдэ хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулхыень партийна организацинуудта КПСС-эй Центральна Комитет дурадхаhан байгаа.

Партийна эдэ даабаринуудые бэелүүлэн, Онохойн модоной комбинадай управлениин партийна эхин организаци ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Партийна организациин бүридэлдэ 38 коммунистнар, гол түлэб хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд тоологдоно. Эдэнэртэ партийна ямар даабари үгэбэл, тэдэнэр хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ бүхы хүсэ шадалаараа эдэбхитэйгээр хабаадалсахаб гэжэ партийна бюро дээрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэhэн, hүүлээрнь комбинадай парткомтой зүбшэhэн юм. Тингэжэ коммунистнарай тушаалта хүдэлмэри эрдэм мэргэжэл болон бэлиг шадабариинь хараада абтажа, тус тустаа партийна даабаринууд үгтэhэн байгаа.

Хүтэлбэрилхы тушаалтай, хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүршэлтэй 15 коммунист пропагандистнараар, 3-ниинь политинформаторнуудаар томилогдоо hэн. Хэдэн нүхэд арадай хиналтын бүлэг, постнуудта эльгээгдэhэн байгаа.

Диилэнхи олон коммунистнууд партийна организациин үгэhэн даабарида тон харюусалгатайгаар хандажа, ехэ оролдосотойгоор дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тэдэнэй дунда коммунис ажалай hургуулинуудые хүтэлбэрилэгшэд — комбинадай конструкторска бюрогой начальник Владимир Лукич Вшивков, комбинадай директорэй орлогшо Матвей Иосифович Котляр, главна инженер Николай Федосович Опак, капитальна барилгын таhагай инженер Галина Владимировна Плоткина, экономист Галина Викторовна Рассадина болон бусад оролсоно.

Эдэнэрэй хүтэлбэрилдэг hургуулинуудта хэшээлынь таhалдаа гэжэ байдаггүй, hуралсагшадынь али нэгэн асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, ажал хүдэлмэридөөшье hайн жэшээ харуулжа ябадаг юм.

Тэрэшэлэн политинформаторнууд Вениамин Григорьевич Кривоногов, Вера Васильевна Ушакина, Зинаида Ананьевна Ярущак гэгшэд мүн лэ муу бэшээр хүдэлнэ, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй айлшад болонхой.

Партийна даабариин дүүргэлтэ имагтал коммунистын өөрынь хүсэл оролдолгоhоо гадна, мүн партбюрогой зүгhөө хиналта, шалгалтын ямараар табигдаhанhаа ехэ дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ.

Энэ талаар комбинадай управлениин партбюро горитойхон анхаралаа табидаг, ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой.

Партбюрогой секретарь нүхэр В. Г. Кривоногов манда «Партийна даабариин дүүргэлтын дэбтэр» харуулаа hэн. Тэндэнь алфавидай ёhоор бүхы коммунистнуудта тусхай хуудаhанууд нээгдээтэй. Хэзээ, хаана хэшээл үнгэргэhэниинь, ямар асуудалаар лекци, элидхэл хэhэниинь, хөөрэлдөө үнгэргэhэниинь ходо бэшэгдэжэ байдаг. Һарын дүүрэхэтэй хамта партбюрогой гэшүүд энэ дэбтэртэй танилсажа, хэнэй ямараар даабаряа дүүргэжэ байhаниинь мэдэжэ абаад, зарим нүхэдые урижа тусгаар хөөрэлдэдэг заншалтай. Иимэ хөөрэлдөөнүүд нүхэд А. Г. Бурлаков, Н. Н. Шурыгин, А. А. Шитин, З. А. Ярущак гэгшэдтэй hүүлэй үедэ үнгэргэгдэhэн байна.

Энэ дэбтэрhээ бидэнэр коммунистнуудай партийна даабарида ямараар хандадагые, ниитын хүдэлмэридэ хабаададагынь, мүн өөhэдынь политическэ талаараа ургалтые хэдэн жэлэй туршада-хаража, мэдэжэ абанабди, тингэжэ али нэгэн тобшолол хэхэ, хэмжээ абаха аргатай болонобди гээд, партбюрогой секретарь В. Г. Кривоногов хөөрэнэ.

Гадна үе үе болоод партийна суглаан дээрэ коммунистнуудай тоосоон шагнагдадаг юм.

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй эхилhэнhээ хойшо энэ хүдэлмэри бүри эдэбхитэй болоо. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд Салтыков, Ушакина, Ярущак гэгшэд Уставаар хараалагдаhан уялганууд, партийна даабари ямараар дүүргэжэ байhан тухайгаа суглаан дээрэ тоосоhон байна. Коммунистнууд Г. С. Вшивкова, З. М. Захожева гэгшэдтэй суглаан дээрэ нүхэр ёhоной хөөрэлдөөн болоожо, ажал хүдэлмэридэнь, ниитын ажалдань бии байhан дутагдалнуудынь заагдаhан, захяа даабари үгтэhэн байгаа.

Партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудые хаража үзэхэдэ, коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна эхин организациин ехэхэн анхаралаа табидагынь элитэ болоно. «Коммунист — партиин политическэ сэрэгшэ», «Даалгагдаhан хэрэгэй түлөө харюусаха», «Комбинадай таhагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон» гэхэ мэтэ асуудалнууд hүүлэй hарануудта партийна суглаан дээрэ табигдаhан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 29-дэ үнгэрhэн суглаан дээрэ «Коммунистда партийна даабари үгтэбэ» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Партбюрогой секретарь элидхэхэ зуураа, коммунист бүхэнэй партийна даабаряа ямараар дүүргэжэ ябадагынь гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулжа, зохихо сэгнэлтэ үгэhэн байгаа. Тингэжэ ехэ hонирхолтой, ашатай, туhатай хөөрэлдөөн болоо hэн. Хурса шүүмжэлэлшье гараа, hайн дурадхалнуудшье ороо. Тэдэнэй заримуудынь тоолобол, партийна даабари муу бэшээр дүүргэдэг аад, сэхэ даабарита ажалдаа халирхайгаар хандаха ушар гарадаг, партийна бюрогой заседани, суглаан дээрэ коммунистнуудтай хөөрэлдэhэнэйнгөө hүүлээр энэ хөөрэлдөөмнай ямар аша үрэ үгэнэб гэжэ партбюро багаар hонирхоно, даалгагдаhан тушаалта ажалайнь түлөө хүтэлбэрилхы коммунистнуудта эрилтэ hулаар табигдана гэхэ мэтэ болоно.

Эдэ дутагдалнуудаа бидэнэр мэдэрнэбди, дары усад хаха хэмжээнүүдые абажа байнабди гэжэ партийна бюродо манда хэлээ hэн.

Хэлэhэндэнь найдажа, коммунистнуудайнгаа эдэбхи үүсхэл бүри хүгжөөхэ, партийна организациингаа дайшалхы шадабари саашадань дээшэлүүлхэ бэзэ гэжэ этигэнэбди.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Киевэй «Арсенал» за[...]дой партийна, комсомол[...] болон профсоюзна органи[...]цинууд залуу хүдэлмэр[...]дые хүмүүжүүлхэ талаар [...] хүдэлмэри ябуулна.

Энэ заводто угай хүдэл[...]ришэ бүлэнэр олоороо хү[...]дэг. Тэдэнэй нэгэ зари[...]ниинь зуугаад жэл соо [...]дэ ажаллана.

Сэрэгэй-патриотическа [...]мүүжүүлгэдэ эндэ онсо [...] хардаг. Сэрэгэй алба[...] ошоогүй хүбүүд ДОСАА[...]ай кружогуудта элдэб [...] гэжэлдэ hурадаг юм.

Виктор Романович На[...]денко — угай арсеналец. Т[...]рэнэй эсэгэ, үбгэ эсэгэ[...] революциин урда тээ эн[...] ажаллажа байhан. В. [...] Найденко — эрхим токар[...] уран гартан. Тэрээнтэй х[...]та, нэгэ станок дээрэ тэр[...]нэй хүбүүнинь ажаллана.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ АРГА ДҮРШЭЛ ХЭРЭГЛЭН...

Тбилиси хотын «Главтбилстрой» трестын барилгын хоёрдохи управлениин партийна бюро коммунист Тамаз Галдава гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Партбюрогой заседани электровоз бүтээгшэдэй посёлогтохи барилгын талмай дээрэ болоhон байна. Байрын юhэн дабхар гэрые болзорhоонь hураггүй урид барижа дүүргэhэн тухайгаа Т. Галдава заседани дээрэ тоосоо хэбэ. Тэрэнэй бригада Москвагай барилгашан, Социалис Ажалай Герой Николай Злобиной арга дүршэл хэрэглэжэ ажалладаг болоhоор жэлhээ үнгэржэ байна. Түрүүшүүлэй шэнэ арга дүршэл хүдэлмэридөө нэбтэрүүлhэнэй аша үрэ эндэ харагдана бшуу.

Шэнэ технологидо шэлжэн орохо хэрэгтэ барилгашад нилээд саг соо бэлдэhэн юм. Партийна комитедэй үүсхэлээр бригадын гэшүүдые олон мэргэжэлтэй болгохын тула тусхай курс эмхидхэгдээ. Н. Злобиной арга дүршэл шудалха семинар зорюута үнгэргэгдэhэн байна.

Москвагайхидай хэрэглэдэг технологидо бригадын коммунистнууд зарим тэды заhабаринуудые оруулаа. Тингэжэ эдэнэр бариhан гэрээ түгэс дүүргээд тушаадаг болобо. Тэдэнэр баригдажа байгаа гэрэй гурбадахи дабхарые хабсаргажа дүүргэмсээрээ доторхи хэрэгсэл болон түхеэрэлгэнүүдыень бүтээжэ эхилдэг гурим тогтообо. Иимэл шэнэ арга нэбтэрүүлhэнэй ашаар Т. Галдавын хүтэлбэрилдэг бригада хоёр hара шахуу сагаар барилгаяа болзорhоонь урид тушаадаг болобо бшуу. Жэл хахадай турша соо эдэ барилгашад юhэн дабхар үндэртэй байра гурбан гэр ашаглалгада тушаагаад байна.

Тээмэндэ Николай Злобин Тбилисиин барилгашадта айлшалаа. Тиихэдээ Грузиин барилгашад нүхэдэйнгөө арга дүршэлые өөhэдынгөө бригадын хүдэлмэридэ хэрэглэхэ гэжэ шиидээ.

Злобин Галдава хоёр өөhэд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидэжэ тусхай договор баталаа.

Тбилиси. (ТАСС-ай корр.).

Табан жэлэй түрүүшүүл

ОНЬҺО, ОНШЫЕНЬ ОЛОО...

Хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, малай тоо толгой олошоруулха тушаа hүүлэй хэрёод жэлдэ ехэшье алхамууд хэгдэжэ, хубилалтанууд боложо, харахаар ябатар колхоз, совхозуудай экономико hалбаран хүгжэнэ. Зүгөөр олошоржо байгаа мал hүрэгөө тэжээлээр хангаха хэрэгэй аргагүй хожомдоhониинь мэдэгдэхээр. Жэл бүри хурягдадаг хээрын сабшалангууд торомшожо, хүбхэнтэжэ эхилээ. Тиимэhээ үе сагай эрилтээр, баталагдаhан түсэбөөр үсхэбэрилэгдэжэ байhан малда хүсэд хүрэхэ тэжээлыень бэлэдхэхэ асуудалые шиидхэхэнь бэрхэтэй болобо. Поли дээрэхи hолоомон адхашье үлөөнгүй эдюулэгдэнэ. Урдынхида орходоо хэды ехэ талха тарянай зүйл малда үгтэнэб. Кукурузашье яhала ургадаг болоо. Тиибэ-яабашье тэжээл дуталдаад лэ байна. Энээниие яажа, юугээр, хэзээ, хаана шиидхэхэб гэhэн асуудал бригадирай hанаа зобоодог, бодолгодо хатаадаг болоhоор үнинэй hэн. Тиимэл hэн хадань сабшалангаа, ядахадаа, уhалдаг болохо гэhэн асуудал колхозой правлениин үзэмжэдэ табижа, бусадай hанамжа, дурадхалнуудые шагнаба. Дэмжэхэшүүлынь диилэнхы олонхинь хэбэртэй. Зарим «мэргэшүүл» тэндэ, эндэ уhан ябахагүй, тэндэ, эндэ уhан туhа болохогүй гэх мэтээр шалтабад. Теэд олоной урда ахирдаhанаа мэдэжэ, дуугай болохо баатай болоно.

Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхоздо иигэжэ анха түрүүн Ринчинжап Цыдемпилович сабшалангаа hайжаруулха асуудалда эхи табиhан байгаа.

Тэрээнhээ хойшо аяар 17 жэл ходоршобо. Энэ хугасаа соо сабшалан дээрэ яhала ехэ юумэн хэгдээ. Тиихэдэ хорин гаран жэл колхозой бригадираар ажаллажа ябаhан дүй дүршэл ехэтэй, хэрэг ажалаа хүсэд мэдэхэ болоhон хүн тула ногооной үндэр ургасын звенонуудые байгуулха тухай бодомжоложо, хоёр голой сабшалан ээтэй болгоо бэлэй. Эндэ тусхай уhалууршад үбэлдөө сабшалан дээрэ тошон халяахаhаа захалаад, хабарай hайрамай уhа hубаг ханаабууд руу урадхуулхын тула залуур татаха тухай ехээр оролдодог байгаа. Һүүлээрнь hубагуудаа hалаатуулан, уhанай тараха, шэнгэхэ, тухай оролдодог hэн. Жэл бүри hубагуудые заhабарилhаар, утадхаhаар байтараа хэдыхэн жэлэй туршада уhалагдадаг талмайгаа 300 гаран гектарта хүргэhэн байха юм.

Бригадир Ринчинжап Цыдемпилович Очиров сабшалан дээрэхи хабарай хүдэлмэриин үедэ саг үргэлжэ ябажа шалгадаг, заабари заршамшье үгэдэг байгаа. Юундэшьеб, тэрэ сагай агрономууд сабшалан тухай hаналаа табидаггүй, энээниие бригадирай ажал гэжэ тоолодог hэн. Теэд эрдэм hургаалда «хүртөөгүй» бригадир колхозой эмхидхэгдэhэнhээ хойшо шахуу энэ тушаалда хүдэлхэдөө, нуга сабшалангай ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула юун хэрэгтэйб гэжэ боро бодолоороо таажа абаhан байха.

Уhалууриин асуудалые шиидхэhэнэйнгээ hүүлээр сабшалан дээрэ наг шэбхэ хүртэсөөрнь гаргаха, хүбхэтэhэн газарта борной шэрэхэ, моисогор модондо хурса шүдэнүүдые hуулгажа мухарюулан шэрэжэ, газарай хүрьhэндэ агаар ами залгуулха, буталиг газарые хюhуулха гэхэ мэтын аргануудые зоримгойгоор хэрэглэжэ эхилээ hэн. Түрүүшын 1—2 жэлдэ балай хубилалта болодоггүйшье hаа, саашадаа нилээд hайжардаг байгаа. Хэдэн жэлэй саада тээ олон жэлэй ногооной үрэhэ нэгэ багахан оложо, колхозой түрүүлэгшэ, агроном мэргэжэлтэй нүхэр Б. С. Очировтой хаана яажа тариха тухайгаа зүбшэжэ, Баруун Дүтэлүүр гэжэ 20 гектар сабшалан дээрэ тариhан байгаа. Хоёрдохи жэлдээ гектар бүриhөө 25 центнер үбhэ эндэhээ хуряагаад, бага зэргэ үрэhэшье хуряаhан юм. Теэд складые эрхилэгшэ харюусалгагүйгөөр хандажа, тэрэ үрэhыень үжөөжэ хаяа hэн.

Таримал ногооной шанарые мэдэhэн Ринчинжап Цыдемпилович 1970 ондо аймагай ажахынуудта олон жэлэй ногоо ургуулхань гэжэ дуулаад, хамагай түрүүндэ тарилга хэhэн байгаа. Шэтын областьhоо асарагдаhан сибириин волоснец гэжэ нэрэтэй «Гуран» сортын үрэhэ 2 жэлэй урда тээ асаруулжа, 100 гектар дээрэ тариhан юм. Зарим залхуушуул, шэнэ юумэндэ этигэжэ ядаашад hаад татаха hанаатай: «Зуун гектар сабшалангhаань зууншье бухал абаа hаа олзо даа. Сабшалангаа харлатарнь хахалжархёод, юунэй урда орохомнай гээшэб» гэлдэжэ, саагуур наагуур шэбэнэлдэhэншье ха. Теэд түрүүшын жэл 80—90 сантиметр үндэр, үдхэн ногоон ургаба. Хойто жэлынь бүришье үндэр, үдхэн, бэеэ хүсэhэн ургаса хуряажа, гектар бүриhөө 18 центнер үбhэ, 1,3 центнер ногооной үрэhэ хуряажа абаа. Энэ үрэhэнhөө аймагай, республикын бусад ажахынуудта худалдажа, арбаад мянган түхэриг олзо оруулhан байна. Энээнhээ гадна Үлэнтэ гэжэ газарай буртаг бургааhа сэбэрлүүлжэ, ашаггүй хэбтэдэг 60 гектар газарта, ургаса үгэхэеэ болиhон «Бэеэгэн» гэжэ газарай 42 гектарта ногоо таринхай. Ерэхэ жэл ургасыень хуряажа эхилхэ юм.

Ингэhээр ябажа комплексно бригадые даагша Р. Ц. Очиров сабшалан hайжаруулха отрядые эрхилэгшэ болобо. Бригадынгаа ажалые хүтэлхэ залуу, эрдэмтэй хүниие үнинэй бэлдэжэ ябаhан тула тэрээндээ тушаагаа юм.

Сабшалан hайжаруулха отряд 1972 ондо 85 гектар хүбхэнтэшэhэн сабшалан дээрэ «БДТ» борной ябуулаа. 125 гектар сабшалан хорёолhон, 56 гектар дээрэ үтэг хэhэн, 300 гектар дээрэ хүнгэн борной хэрээhэлэн шэрэhэн. 485 гектар уhалаад, 6200 тонно наб шэбхэ гаргаа. Эндэ дурсагдаhан тоонууд түсэбэйхиhөө холо дээгүүр байха юм. Ерэхэ жэлэй түсэбөөр 100 гектар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаад, үшөөшье гаргагдахаар бэлэгдэжэ байна.

Ринчинжап Цыдемпилович сабшалан hайжаруулгын ямар хүдэлмэриие хэзээ[...] хэдэ hайн, ашагтайб [...] hайтар мэдэдэг хадаа [...] бөө зохидхоноор табидаг[...]. Мүнөө наг шэбхэ гар[...] hургааг бэлдэжэ, хэн [...]мань хабарай хүдэл[...]хэхэ техникээ заhабар[...] байна. Тошоной ха[...] эхилхэлээр тэрэнние саб[...]лангай талмай руу за[...] хүдэлмэри хэ[...]дэхэ.

— Саашадаа хэгд[...] ажал тон ехэ. Оройдоо [...] гаран гектар сабшалан[...] манай колхоз энэ талма[...] бултыень hайжаруулха [...]тойбди. Илангаяа ма[...] үбэлжөөнүүдhээ холын [...] шалан дээрэ минерал[...] үтэгжүүлгэ гаргаха, [...] нойлхо, ногооной үрэhэ [...]риха шухала. Уhалагд[...] сабшалангаа үргэдхэхын [...]ла уhа бүлэдэг станци[...]дые хүдэлгэхэ хэрэгтэй [...]гаа. Теэд иимэ станци [...] хонь угаа шухаг [...] «Сельхозтехникын» Зах[...]минай отделени эдэ м[...] анхарха бэзэ. Һубаг та[...] анзаhаншье хомор. [...] дээрэ сабшалан hайжару[...] хүдэлмэри техническэ [...]лаар мууса хангагдана [...] сэхэ хэлэхээр.

Орооhо таряа болон х[...] ажахын бусад ургамал[...]дай ургасые дээшэлү[...] тушаа бүхэсоюзна мүры[...]нэй дэлгэржэ байхада б[...]шье өөhэдынгөө хуб[...] оруулалсахын тула тэм[...]мнай, — гэжэ Ринчи[...] Цыдемпилович Очиров [...] дуулнэ.

Жара наhаяа дүт[...] ябаhан Ринчинжап [...] демпиловичэй үбсүүе О[...]риин Хубисхалай ор[...] «Ажалай габьягай түл[...] Ленинэй 100 жэлэй ойн [...] дэлэлэй медальнууд ш[...]лэнэ, мүн Эсэгэ ороноо[...] гаалгын Агууехэ да[...] баатарлигаар тэмсэхэдээ [...]hан шагналнуудынь го[...]нэ. Мүн хэдэн олон Хүнд[...]лэй грамотанууд энэ [...]нэй ажалай намтарые [...]шэлнэ. Олон хүүгэдэй эс[...] хүнгэн сарюун зандаа, [...]лай амжалтаар түрэл [...] публикынгаа 50 жэлэй [...]хэтэ ойе угтахаар бэеэ [...] hэнхэй.

Д. АЮШЕЕ[...],
Манай корр.

ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛХА

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн түүхэтэ ехэ hайндэртэ зорюулhан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой тухай» хэhэн гүнзэгы удхатай элидхэл улад зоной анхарал татаhаар.

Баярай хамтын заседаниин материалнуудай гүн удхые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулхын тула партиин райком эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулжа байна. Мэнэ наа аймагай түбэй хүтэлбэрилхы 45 хүдэлмэрилэгшэдhөө бүридэhэн лекторнуудай хэдэн бүлэгүүд ажахынуудта ошобо. Колхоз, совхозуудта ябахынь урда тээ тэдэнэрые КПСС-эй райкомдо уряа. Тэрэ зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой захиргаанай органуудай таhагые даагша К. А. Калашников, Зүүн-Сибириин технологическа институдай ректор Д. Ш. Фролов гэгшэд хүдөө гарагшадта заабари үгэhэн.

Тингээд лэ бүлэг бүлэгөөрөө аймаг соогуураа тэдэнэр тараба. Жэшээнь, аймагай томо ажахынуудай нэгэн болохо «Знамя Ленина» колхоздо КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэд Ц. Г. Замбалаев, Д. Ц. Дамбаев, хэлхеэ холбооной узелай начальник Е. Н. Калмынин, уhалууриин системын управлениин начальник В. И. Загибалов гэгшэд ошоhон байна.

Колхоз, совхозуудай ажалшадай үмэнэ лекци уншаха, элидхэл хэхэ, хөөрэлдөө үнгэргэхэhөө гадна, тэдэнэр ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэрээ эмхидхэн ябуулха хэрэгтэнь тэндэхи партийна организацинуудта туhалха, семинар үнгэргэхэ, заабари үгэхэ, харуулан ойлгуулха агитаци шэнэлхэ, hайжаруулха, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри шалгаха даабаритай.

Тобшолон хэлэхэдэ, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэртэй дашарамдуулан тунхаглагдаhан материалнуудые ажалшадта ойлгуулха, юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ коллективүүдэй бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлхо, социалис мүрысөө улам дэлгэрүүлхэ, түрэл Буряадай АССР-эйнгээ 50 жэлэйнь ойе амжалтатайгаар угтаха гэхэ мэтын гол шухала асуудалнуудта анхарал онсо хандуулагдажа байна.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Комсомол басаган Роза Хаданова түмэр амhарта болон бусад зүйлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводто хүдэлхэеэ ерэhээр тиимэшье үни болоогүй. Гэбэшье энэ үе соо өөрынгөө үнэн шударгы, оролдосото ажалаараа коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Мүн заводойнгоо ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

СССР гүрэнэй байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойн урдахи социалис мүрысөөндэ оролсожо, тэрэ үнгэрэгшэ декабрь hарын даабариие 150 процент дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Хаданова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой зоотехник В. А. МИНТАСОВАЙ хөөрөөнhөө.

ЁҺООР ҺАЙН АРГА

Энэ үнгэрэгшэ жэлдэ манай эндэ ганданги байгаад, адууhа мал үсхэбэрилгэдэ бага бэшэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье hаань, совхозой малшад, hаалишад, хонишод шэн зоригтойгоор, эсэхые мэдэнгүйгөөр хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүн туйлаа гэжэ хэлэхэ гүйсэд үндэhэн бии. Гүрэндэ мяха, hү, нооhо тушааха 1972 оной түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Илангаяа нёдондо хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ мяхан Эхэ ороной амбаарта оруулагдаба. Түсэбэй ёhоор 5600 центнер мяха худалдаха аад, совхоз хамта 5963 центнер тарган мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа юм.

Нэн түрүүн намар, үбэлэй сагта үхэрнүүдые богони болзор соо hайнаар эдеэлүүлжэ шахаад, таргалуулаад тушаадаг болоhоной ашаар ехэшье, hайншье шанартай мяхан гүрэндэ угтэнэ.

Харин хэдэн жэлэй саада тээ үхэрнүүдые үбэлдөө шахаха тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, малшадшье нигэжэ хэлэдэг байгаа:

— Үбhэ тэжээлээр бага аад, юугээрээ мал шахаха зонбибди. Эдэндээ үл залгуулhан нэрэтэй үбэлжүүлээл hаамнай болоо.

Үнэндөө үбэлэй сагта мал шахадаггүй дээрэhээл, совхоз гүрэндэ мяха тушааха нэгэдэхи кварталай, хахад жэлэй түсэбые дүүргэхын тула ядахадаа июниин hүүл багаар хоёр-гурбан отара ёhоор хүшэлөөгүй хонидые мяханай комбинадта ябуулха баатай болодог hэн. Тэдэ хүсэд таргалаагүй хонид юун мүртэй шэгнүүр дарахаб даа. Нооhониншье муу байха. Энээнhээ боложо, ажахы ашаг олзынгоо талаар хохидодог, горитойхон мяха, нооhо дутуу абадаг бэлэй.

Эдэ бүгэдые хараадаа абан, hүүлэй гурбан жэлдэ совхоз намар, үбэлэй сагта үхэрнүүдые шахан тарагалуулдаг дүй дүршэлые хэрэглэжэ эхилhэн. Энээнэйнь ашаг үрэ түрүүшын жэлhээ харагдажа захалаа. Хэрбээ 1968 ондо совхоз гүрэндэ тус бүридөө 280 килограмм шэгнүүртэй үхэрнүүдые тушааhан байбал, hүүлэй гурбан жэлдэ мяханай комбинадта ябуулhан үхэр бүхэниинь 355 килограммhаа доошо татанагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахымнай тус тустаа 371 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэй 771 үхэр гүрэндэ тушаагаа.

Ган гасуур байжа, энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ үбhэ тэжээл, илангаяа силос, зелёнко, талха тарянай зүйл бага бэлэдхэгдээшье hаань, намар, үбэлэй үедэ үхэрнүүдые баhал шахан таргалуулха гэжэ шиидээбди.

Үбэлэй сагта үхэрнүүдые байлгажа шахаха дулаан, hайн типовой байрагүй дээрэhээ Эрхүүгэй областиин хидой жэшээгээр газарта гүнзэгы нүхэ-траншей малтаад, тэрээн соогоо мал байлгаха гэжэ шиидээбди.

Намар үшөө дулаан байхада Цагаан-Толгой гэжэ газарта тиимэ нүхэ-траншей малтуулаа hэмди. Доошонь 3 метр гүнзэгыгөөр, хажуу тээшээ 11 метр үргэнтэй, утаашаа — 80 метр гонзогор нүхэ-траншей бульдозертой тракторaар малтуулаад, хоёр хажуугайнь ханынь хэмхэржэ унахагүйнь тула харша хабтагайгаар ханалаабди. Дээрэhээнь ута hургаагуудые хүндэлэн табяад, тэдэн дээгүүрээ hолоомо дэлгэжэ, модоной шэлбүүhээр даруулаабди. Тингэжэ тэрэмнай хямдахан хушалта болоо. Траншейн хоёр тээгүүр хажуу тээшээ сэлигдэдэг үүдэнүүд хэгдэнхэй. Тэдэ үүдээр багахан трактор орожо, малда дэбдихэ hолоомо адхадаг юм. Дэбдихэрынь hэлгэгдэдэггүй, дээрэнь хуурай hолоомо нэмэгдээд, зузаан боложо байдаг. Харин хабар лэ тэрэниие бульдозероор түлхюулжэ гаргахабди. Энэ байра соо электрын гэрэл оруулагданхай.

Үдэрынь траншейн хоёр тээхи үүдэн нээлгэтэй, мал дуратайдаа тэндэ ороод, өөhэдөө гараад эдеэлдэг.

Иимэ байра юугээрээ hайн бэ гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тэрэниие түхеэрхэдэ гаргаша багатай, хоёрдохёор, досоогоо дулаахан. Газарынь дороо гэдхэн байхадаа шэбхын шэнгэниинь доошоо ороод, малай дэбдихэр ходо хуурай, дороhоо дулааншье байна.

Тэрэшэлэн энэ байра юундэ иимэ холо түхеэрэгдээб гэхэдэ, эндэ дүтэхэн тарялан дээрэ hолоомо hошо элбэг, тарянай тоог ойро. Тиимэhээ тэжээлыень зөөхэдэ амар, гаргаша багатай.

Мүнөө энэ гүүртэдэ 300 гаран үхэр шахан таргалуулагдана. Тэрэниие ахалагша малшан Владимир Хандуевич Мункуев, тэрэнэй туhалагшадаар: нүхэрынь Мария, эжынь Надмит Мункуевна хүдэлэлсэнэ. Эдэмнай үхэр мал олон жэлдэ шахаhан, дүршэл ехэтэй болоhон зон. Малайнь эдихэ тэжээлые механизаторнууд Алексей Галсанов Николай Шмаков хоёр зөөжэ үгэдэг.

Шахамалнууд ямар гуримаар эдеэлүүлэгдэнэб?

Хорёогой захаар хобто кормушканууд хэгдэнхэй.

Түрүү дүршэлтэй ТАНИЛСАГТЫ!

Тэрэнэйнь хажуугаар трактор ябаад, талха тарянай зүйл, hолоомо хэжэ үгэдэг юм. Үхэр бүхэндэ үдэрэй 5 килограмм үйрүүлhэн талха тарянай зүйл хуурайгаар, 15 килограмм hолоомо эдюулэгдэнэ. Энэ жэлдэ үбhэ, зелёнкын бага дээрэhээ шахамалнуудтаа тиимэ тэжээл эдюулхэ аргагүй байнабди.

Малай хорёо соонь гүнзэгы худаг зуидаа малтуулаа hэмди. Худагай хажууда табан кубометр уhанай багтаха амhарта табигданхай, досоонь уhа бүлеэдхэхэ электро-түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Үхэрнүүд дуратайдаа ерээд лэ уhа уужа байдаг юм.

Үбhэ тэжээл тиимэ ехээр эдеэгүйшье hаа (үхэр бүхэндэ үдэрэй 7,7 тэжээлэй единицэдэ хүртэнэ), дулаан байрада байжа, бүлеэн уhа уугаад, тогтомол хаhа соо эдеэлүүлэгдээд байхадаа, шахамалнууд шэгнүүрээ яhала нэмээнэ. Үнгэрhэн декабрь hарада үхэр бүхэн шэгнүүрээ сүүдхын 820 граммаар нэмээhэн байба.

Эдэ хашарагууд мүнөө тус тустаа 340 гаран килограмм татана. Январиин тэн болотор шахажа, үхэр бүхэниие 370 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгоод, тэдэнэй далаад процентhээ үсөөн бэшыень эрхим тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр мяханай комбинадта тушаахабди. Эдэ шахамалнууд хоёр hара соо hайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, тус тустаа шэгнүүрээ 48—50 килограммhаа бага бэшээр нэмээхэ ёhотой. Энээнэй ашаар совхознай январь соо гүрэндөө 1100 центнер мяха тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ юм.

Тингэжэ манай совхоз шэнэ жэлдэ адууhа малhаа ашаг шэмэ ехээр абаха, гүрэндөө элбэгээр худалдахын тула бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, абаhан уялгаяа дүүргэхэ талаар түрүүшын алхам хэхэ байна.

М. НАМЖИЛОВ
бэшэжэ абаба.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

БУРЯАД ХҮНЭЙ ОМОГОРХОЛ

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай хуралдаан манай Эхэ ороной ниислэл Москва хотодо декабриин 21-нэй үдэр боложо байгаа hэн. Энэ үдэр Советскэ Союзай бүхы арадууд, хилын саамахи түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн энэ түүхэтэ хуралдаанай боложо байха үедэ манай ороной ниислэл Москва, Кремлиин ордон тээшэ зүрхэ сэдьхэлээ, hанал бодолоо хандуулжа байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн гүнзэгы удхатай, Ленинскэ национальна политикын илан мандаhан тухай элидхэлые шагнажа, совет арадуудай бата нэгэдэлые бүхы дэлхэй гайхажа, анхаралаа хандуулжа байгаа.

Имэ hайхан Эхэ оронние байгуулхын түлөө ами наhаяа хайрлангүй тэмсэhэн аба, аханарайманай габьяа хэзээшье марташагүйл. Ургажа ябаа залуу үетэмнай энэ ехэ габьяаень хододоо зүрхэ сэдьхэлэйнгээ гүнзэгыдэ хадуужа ябахаhаа гадна, тэрэнииень үргэлжэлүүлэн, саашадань hайн hайхан ажабайдалай бата бэхи ордон байгуулхын түлөө оролдожо ябадагынь юугээршье сэгнэшэгүй. Бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй ажалшад коммунизмын үндэhэ hуури табиhан манай Коммунис партида, манай ниислэл Москвада доро дохин, гүнзэгы үнэн зүрхэнэй баярые хүргэжэ байба. Имэ hайхан ажабайдалай үндэhэ hуурине байгуулhан совет арадай хорото дайсадшье мүн лэ гайхаhан, гэлыhэн байгаа ёhотой.

— Хүн түрэлтэнэй найдаха түшэг тулгуури болоhон манай Эхэ орон бүхы дэлхэй дээрэ жаргалай одо зула носоогоо ха юм, — гээд манай нютагай үнинэй коммунист нүхэр Дыжитов Цыбикжап Банзаракцаевич энэ ехэ хуралдаанай боложо байхада, радиогоо шагнажа hүүхэдээ хэлээ hэн. Зүб лэ даа. 1922 онhоо Ленинэй партиин гэшүүн хүнэй хэлэhэн үгэ нютаг соогоо хүндэтэй байгаагүйдөө аргагүй ха юм.

Энэ ехэ гайхамшагта ойн хүндэлэлдэ зорюулан манай колхозой ажалшад дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа hэн. Тэрэнээ саг болзор соонь амжалтатайгаар бэелүүлжэ, аймаг соогоо суурхаа юм. Манай ажахы КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотада хүртөө.

Ойн баярай зүблөөнэй Москвада боложо байха үедэ пролетариадай вождь В. И. Ленинэй нэрые нэрлүүлжэ байhан манай колхозой ажалшад хүсэ шадалаа эршэдхэн ажаллажа байба. Тэдэнэй дунда би, колхозой юрын гэшүүн аад, айхабтар омогорхолтой, жаргалдаа дашууранхай, үглөөнэй харанхыhаа үдэшын бүрэнхы болотор фермэ, отаhануудаар ябажа, энэ үдэрэй hониние — Кремлиин ехэ ордон соо ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн ехэ хуралдаанай боложо байhан тухай малшадта хөөрэжэ, радиогоо шанга болгоод, hайнаар шагнахые дурадхажа ябаа hэм. Урда сагта hаа, минии дурадхалые баяд, ноёдой үнэншэхэгүйнь мэдээжэ hааб даа.

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойе hайндэрлэлгэ юрын буряад хүнэй зүрхэ сэдьхэлые улам ехээр баясуулжа, саашанхи ажалдаа шэнэ амжалта туйлахыень зоригжуулна. Манай колхозой бүхы гэшүүд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойн жэлдэ шэнэ социалис уялгануудые абаба. Мүнөө ниитын малай үбэлжэлгые урагшатай hайнаар үнгэргэхын, хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхын тула бүхы шадалаараа оролдожо байна. Колхознигуудайнгаа шэнэ амжалта туйлахад байhанда бата найданаб.

Ц. НАЙДАНОВ.
Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

Редакцида ерэhэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

1972 он—ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй дүүрэжэ, түүхэдэ оробо. Бүхы жэл соо 4000 гаран, тэрэ тоодо жэлэй hүүлэй hарада 302 бэшэг манай газетын редакцида ороhон байна. Декабрь соо редакцида ерэhэн бэшэгүүдые шэнжэлэн үзэхэдэ, тэдэнэй олонхинь ойн баярай жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдтэ, үйлэдбэриин hайн үрэ дүн туйлаhан коллективүүдэй, зарим хүшүүлэй ажалай габьяада зорюулагдаhан байха юм.

Ойн баярай жэлдэ үйлэдбэриин эрхим дүн туйлаhан республикын промышленна предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай 11 коллектив үндэр шагналда — КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет Правительствын, ВЦСПС-эй Ойн баярай Хүндэлэлэй тэмдэгтэ хүртэбэ. Тиихэдэ үшөө олон коллективүүд партиин обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотанууадаар шагнагдаа. Тус коллективүүдэй жэл соо хэhэн ажал, туйлаhан амжалтанууд тушаа hонирхолтой материалнууд, тобшохон мэдээсэлнүүд редакцида ерэжэ, саг соогоо газетын хуудаhануудта тунхаглагдаhан байна. Тэдэ бэшэгүүдые уншахада, ажалшан бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлээ хананги байhаниинь, үндэр хайра шагналай hониние ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулжа байhаниинь харагдана.

Декабриин хахадаар республикын аймаг, ажахы, предприяти бүхэндэ СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаанууд боложо үнгэрөө. Тэндэ үнгэрөөшэ жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, ажалай түрүүшүүл али болохоор урмашуулагдаhан байна. Тиимэ баярай суглаанууд тушаа hонирхолтой тобшохон мэдээсэлнүүд редакцида ерэжэ, бултадаа газетын хуудаhануудта толилогдоо hэн.

1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ адууhа малай ашаг шэмэ ехээр абаха, бэлэдхэлэй талаар, мүн шэнэ жэлдэ hоёо тарланай, газар тариалангай бусад продуктнуудые элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхээр хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай партиин Центральна Комитет, Совет Правительство, ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК тогтоолнуудые абаhан байна. Эдэ тогтоолнуудые республикын хүдөөгэй ажалшад ажалай дэбжэлтын ородон байдалда угтан абажа, үбшэн хэлсээд, бултадаа нэгэн дуугаар hайшаажа байhан тухайгаа редакцида мэдээсэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэдэнь хурдан түргэнөөр

Үдын аймагай «Маяк» колхозой, Бодонгуудай, «Пограничный», «Октябрьский» совхозуудай бүхы малшад, Кабанскын аймагай, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой тарьяан ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд шэнэ социалис уялгануудые баталан абажа, тэдэниинь КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет hайшаан дэмжэhэн байна. Тиигэжэ Буряад ороной колхоз болон совхозуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр, бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэрбэ. Малшад болон тарьяашадай абаhан шэнэ уялганууд тушаа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар, газетын хүдөө бэшэгшэд үдэр бүри олон бэшэгүүдые редакцида эльгээнэ. Имэ удхатай бэшэгүүд саашадаа бүри олоор орохо бэзэ гэжэ хүдөө бэшэгшэдтээ, оло мянган уншагшадтаа редакци найдана.

ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хэдэн тусхай номернууд, хуудаhанууд декабрь hара соо гараhан байна. Тэдэнэй дундаhаа Россиин Федерацида зорюулагдаhан тусхай номерой, мүн Буряадай, Тувагай автономито республиканuудай, Хакасай, Еврейн, Хадалиг-Алтайн автономито областьнуудай газетэнүүдэй нэгэдэмэл номерой материалнуудые олонхи уншагшаднай hонирхон уншажа, ехэтэ hайшааhан байха юм.

Үнгэрhэн жэл соо манай газетын хуудаhануудта шүүмжэлхы удхатай 69 бэшэг толилогдоhон байна. Тэдэ бэшэгүүд ба корреспонденцинүүд соо хэлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээ абахынь тула партийна, совет, ажахын органуудта газетын редакци саг үргэлжэ хандадаг байhан юм. Хүтэлбэрилхы тушаалтай олонхи нүхэд газетын үгэдэ анхаралтайгаар хандажа, саг дарыдань зохихо хэмжээ абадаг, дутагдалнуудые усадхадаг байгаа. Дээрэ хэлэгдэhэн 69 бэшэгэй олонхидонь харюу абтажа, уншагшадта мэдээсэгдэhэн байна.

Гэхэтэй хамта зарим аймагуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд газетэдэ толилогдоhон шүүмжэлхы материалнуудые уншаагүй, хараагүй шэнги болоод, редакцида ямаршье харюу үгэдэггүй байха юм. Жэшээнь, Хориин, Захааминай, Загарайн, Яруунын аймсоведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдhээ, КПСС-эй Хяагтын райкомhоо, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой партийна комитедhээ газетэдэ гараhан хэдэн шүүмжэлхы корреспонденцинүүдтэ мүнөө болотор харюу ороогүй байха юм. Энээн тушаа тэндэхи нүхэдүүдтэ редакци нэгэнтэ бэшэ хандаhан байха. Теэд тэдэнэр ямаршье хэмжээ абанагүй.

Ажалшадай бэшэг, гомдолнуудта анхаралтайгаар хандажа, дары хэмжээ абаха тушаа парти, правительствын тогтоолнуудые ниндалhан, мэдэhэн байбашье, зарим хүтэлбэрилэгшэдэй «нюдэ балай, шэхэ дүлии» болоод ябадагынь тон гайхалтай. Имэрхүү байдал саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Хүндэтэ уншагшад! Юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл гараба. Энэмнай Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын тогтоhоор 50 жэлэй ойн жэл болоно. Республикын предприяти, колхоз ба совхоз бүхэндэ габшагай ажалай охин үдэр бүри бурьялжа байна. Ажалай баатарнууд олошорно. Эндэ тэндэ шэнэ шэнэ барилганууд ербылдэн бодоно. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажалай шэнэ амжалтанууд тушаа, нютаг нугынгаа шэнэ hониннууд тушаа уран гоёор зураглан газетэдэ бэшэжэ, редакциин хүдэлмэридэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсахыетнай хүсэнэбди. Редакцида бүри олон бэшэгүүд орожо байг лэ!

НАЙДАЛЫЕНЬ ХАРЮУЛБА

Бадма-Ханда Агбанова 1970 ондо арбадахи класс дүүргээд, Хориин аймагай Анаагай совхоздо hаалишанаар хүдэлжэ эхилhэн юм. Эдир басаган шударгы бэрхээр ажаллажа, урдаа табиhан зорилгоёо амжалтатай hайнаар бэелүүлдэг байгаа. Иигэжэ совхоздо хүдэлжэ ябахадаа, партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаhан юм.

Совхозой дирекци, партком дээдэ hургуулида hурахыень тэрээнние эльгээбэ. Шалгалта hайнаар барhанайнгаа hүүлээр залуу hаалишан хүдөө ажахын институдай экономическа факультедэй нэгэдэхи курсын студент болоо бэлэй. Сугтаа hурадаг нүхэдынь ажалша бэрхэ, жаяг журамтай байhыень ойлгожо, бүлэгэйнгөө старостааар hунгаа hэн. Энэмнай харюусалга ехэтэй уялга ха юм. Бадма-Ханда Агбанова нүхэдэйнгөө этигэл найдабари харюулхые оролдоно.

1972 ондо залуу студентын ажабайдалда хоёр үйлэ болоо. Үнгэрэгшэ жэлые тэрэ хэзээдэшье мартахагүй. Юуб гэхэдэ, Бадма-Ханда дээдэ hургуулиин студент болоhон, hаяхан партиин гэшүүндэ абтаhан байна бшуу.

Т. ЗАРЬЯНОВ.

Любовь Александровна Зосина 1936 ондо медицинын сестрагаар ажаллажа эхилhэн хүн. Удаань Севастополь хотын медицинскэ училищи дүүргэжэ, тэндээ рентгенэй технигээр хүдэлөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ түрүүшээр Сочи, hүүлдэнь Баку городуудай сэрэгэй госпитальнуудта ажаллаhан байна. Тиигэхэ зуураа шархатаhан сэрэгшэдые hайнаар эмшэлжэ, тэдэнэй дунда хүндэтэй болоhон байгаа.

Дайнай hүүлээр Буряадай республикада ерэhэн юм. Тэрэ гэhээр 25 жэлэй туршада таhалгаряагүй түмэр замай транспортын больницада медицинын сестрагаар ажаллана. Энэ нүхэр бүхыдөө 36 жэлэй туршада арад зоной элүүрые хамгаалгын албанда оролдосотой hайнаар хүдэлөө.

Үбшэн хүнүүдтэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг, хүдэлмэридөө хүхюу зугаатай ябадаг юм. Ажалдаа hайн амжалта туйлаhанайнь түлөө Любовь Александровнада оло дахин Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаhан байна. Тиихэдэ хэдэн медаляар шагнагданхай.

Ч. БУДАЕВ.

Зураг дээрэ: Любовь Александровна Зосина.

Авторай фото.

ЭРХИМ ЖОЛООШОН

Дмитрий Анкудинович Борисов Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхоздо арбаад жэлэй туршада автомашинын жолоошоноор ажаллана. hүүлэй зургаан жэл соо hаалиин фермын үнеэдтэ бурдууг зөөдэг байха юм. Тиигэхэ зуураа ажалдаа оролдосотой hайнаар хандажа, үндэр бүтээсэ туйлана.

Нүхэр Борисов машинадаа техническэ харууhа саг болзортонь hайнаар хэжэ байдаг заншалтай. Тиимэл хадаа машинань хододоо hайн, аян замда гарахаар бэлэн байдаг юм.

Ашаа шэрэхэ үдэр, hара бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрөөшэ жэл соо «ГАЗ-53» машинаяа 50 мянга гаран ниилометртэ ябуулжа, малай ехэ тэжээл зөөhэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Д. А. Борисов.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХОНИШОДОЙ ОРОЛДОЛГО

Хүрбын совхозой хонишод Александр Вахрушев, Цыденжап Балдандоржиев гэгшэд 500 толгой эхэ хони харууhална. Үбhэ тэжээлэй нёдондо жэлэйхиhээ багашье hаань, тэдэнэр хонидоо тобир таргаар ондо оруулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Январь hарада түл абалга эхилхэ болоно. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ отарын хонишод эртээнhээ hайнаар бэлдэжэ байна.

Отарын ахалагша хонишон Александр Вахрушев, тэрэнэй нүхэр Балдандоржиев 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ дэлгэрhэн малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа үсөөн бэшэ хурьга шэнэ жэлдэ абаха зорилготойгоор ажаллажа байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

«МАЛШАДТА АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ»

Иимэ гаршагтай багахан корреспонденци манай газетын 1972 оной декабриин 13-най номерто толилогдоhон юм. Захааминай аймагай «Победа» колхозой Хасуурта нютагта ажалладаг малшадай hуудал байдалай, соёлой эрилтэ муугаар хангагдана, малшадай дунда нүүдэл наймаан биратайгаар эмхидхэгдэнэгүй гэжэ тэрэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдэhэн байгаа.

«Тус корреспонденци соо хэлэгдэhэн дутагдалнууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Тэдэниие усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтажа байна. Цахирай худалдаа наймаанай нэгэдэлэй дирекци малшадай дунда наймаа эмхидхэхэ графигаа шэнэлэн зохёогоо. Мүнөө автолавкань заhабарилагдажа, графигай ёhоор гүүртэ, фермэнүүдтэ ошодог болоо.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай худэлмэри саашадань hайжаруулжа, малшадай эрилтэ саг болзортонь хангаха талаар хэмжээ абахыень аймагай Соведэй гүйсэдкомой культурын таhагта, Цахирай сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ дурадхагдаба. Малшадай али болохо эрилтэнүүдые үргэлжэдэнь хангаха талаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тусхай тогтоол баталан абажа, график тодорхойлоо. Тэрэ тогтоолой ёhоор соёлой, медицинын, hуудал байдалай эрилтэ хангадаг, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд сугтаа малшадта ошожо, тэдэнэй эрилтэ хангажа байха юм» гэжэ Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Очиров Б. Д. редакцида hаяхан мэдээсэбэ.

Улаан-Үдын hуралсалай үйлэдбэриин предприятиин коллектив СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, hара бүриингөө үйлэдбэриин түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ. Энэ предприятиин хүдэлмэришэд үнгэрhэн жэлэй үйлэдбэриин түсэб декабриин 15-да дүүргэhэн байна. Имэ амжалтануудые туйлаhанай түлөө КПСС-эй Советскэ райкомой ба райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа hэн.

Энэ предприяти жэл соо 760 мянган түхэригэй продукци гаргахаар түсэблэhэн байгаа. Тэрэнээ 762 мянган түхэригтэ хүргөө. Тиихэдэ үйлэдбэрилhэн продукциинь өөрынь үнэ сэн 5 процентээр доошолуулагдаа hэн.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэнэй түлөө тус предприятиин коллектив КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон Облпрофсоведэй Ойн баярай Хүндэлэлэй грамотада хүртэhэн байна.

Коллективэй дундаhаа ороной пружина хэдэг цехэй коллектив онсо шалгарна. Эдэнэр үдэрэй даабарине 115-120 процент хүрэтэр hайн шанартайгаар дүүргэнэ. Эндэ ажалдаа hайнаар хандажа, hайн дүнгүүдые туйладаг хүдэлмэришэд олон юм. Тэдэнэй тоодо Полина Михайловна Серебрянникова оролсоно. Тэрэнэй фото-зураг Хүндэлэлэй самбарта гаргагданхай.

А. ИВАНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. М. Серебрянникова ажалдаа.

ТҮРҮҮШЫН НОМЕРНУУДЫЕ ИРАХАДА...

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй hуури дүшэн жэлэй саада тээ табигдаhан байгаа. Тэрэ үедэ «Буряадай гигант» гэhэн олон тиражтай газетэ гаража эхилhэн юм. Заводой барилгын, тэрэнэй газетын гаража эхилhэн жэлдэ комсомолой путевкёор Москва хото hургуулида эльгээгдээ hэм. Тэрэ үедэ хүдөө бэшэгшын зарим тэды дүршэлтэй болоhон байгааб.

Бүхэсоюзна журналистикын коммунис институт дүүргэhэнэй hүүлдэ, 1935 ондо СССР-эй Зам харилсаанай арадай комиссариат Улаан-Үдын паровоз-вагон бүтээдэг заводой олон тиражтай газетын редактораар томилоо hэн. Тэрэ сагта заводой барилга 5 ехэ участогта ябуулагдажа байгаа.

Заводой барилгын үшөө дүүрээдүй байхада зарим цехүүд ашаглалгада оруулагдажа эхилээ. Тиин эгээн түрүүн паровоз хабсаралгын, удаань колесно, инструментальна, шэрэм шудхалгын, кузнечнэ цехүүд хүдэлжэ захалаа.

Тэрэ үедэ заводтомнай хоёр партком байhан. Нэгэниинь заводой, нүгөөдэнь — барилгын управлениин. Эдэнэй хүтэлбэри доро олон тиражтай нэгэ газетэ гарадаг hэн. Имэрхүү гүримаар комсомолой болон профсоюзай хүдэлмэри табигданхай байгаа.

Уданшьегүй зам харилсаанай арадай комиссариадай политуправлени олон тиражтай газетыемнай үдэр бүри гаргаха гэhэн шиидхэбэри абаба. Түрүүшээр энэ хэрэгтэ хүндэхүшэр, шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон байгаа. Юуб гэхэдэ, үзэгүүд гараар холбогдодог, шрифтнүүдынь ехэнхидээ хүушарhан hэн. Тиихэдэ линотипшье байгаагүй. Газетэ хэблэдэг гансахан лэ машинатай hэмди. Тэрэмнай хирэ-хирэ болоод эбдэршэдэг бэлэй.

Тэрэ үедэ редакцида дүй дүршэл, эрдэм багатай хүдэлмэришэн - корреспондентнүүд хүдэлдэг hэн. Тэдэнэй эгээл ехэ hургуулитайнь долоодохи класс дүүргэhэн байгаа. Манай рабкорнууд өөhэдөө арматурщигаар, токарёор, слесарёор болон барилгашанаар ажалладаг hэн туладаа хүдэлмэришэдэй эрилтэ ба тэдэнэй байра байдалые hайнаар мэдэдэг байгаа. Заримдаа бэрхэ рабкорнуудай дундаhаа шэлэн абажа, редакциин хүдэлмэрилэгшэ болгодог заншалтай hэмди. Жэшээлхэдэ, арматурна цехhээ Василий Кондрашовые абажа, газетын хүдэлмэрилэгшэ болгообди. Хожомынь энэ нүхэрнай авиазаводой олон тиражтай «Сигнал» газетын редактораар томилогдоо hэн. Тэрэ ажалдаа оролдосотой, бэрхэ хүн байгаа.

Заводой барилгын үедэ манай олон тиражтай газетэ фронтын газетэ гэжэ нэрлэмээр байдаг hэн. Юуб гэхэдэ, манай рабкорнууд энэ тэрэ дутагдалнуудые харабал, редакцида ерэжэ хэлэдэг байгаа. Үгы hаа, редакторай стол дээрэ муугаар баригдаhан хилээмэн, дутагдалтай деталь табяатай байха. Имэрхүү ушарай дайралдахада, манай редакци түргэхэн шалгалтын бригада бүридхэжэ, дутагдалнуудые шалгадаг hэн. Энэ хүдэлмэридэ рабкорнууд үнэн сэдьхэлhээ хандажа, дутагдалнуудые дары усадхахын тула тэмсэдэг байгаа.

Орон доторнай стахановскэ хүдэлөөн үргэн далайсатайгаар эхилбэ. Заводой залуу хүдэлмэришэн Борис Захарович Поздеев (мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой) стахановскэ хүдэлөөндэ бултанhаа түрүүлэн оролсоhон юм. Энэ hайн hайхан үүсхэлынь манай газетэ толилогдожо, удаань бүхы цехүүдтэ, барилгын участогуудта дэмжэгдээ бэлэй.

Ажалдаа муугаар хандагшадые, стахановскэ хүдэлөөндэ hаад ушаруулдаг ябадалтай газетэ шангаар тэмсэдэг байгаа. Шүүмжэлхы удхатай материалай толилогдоhоной hүүлээр зохихо хэмжээн заатагүй абтаhан лэ байха.

Тэрэ үеын «Буряадай гигант» гэжэ газетын хуудаhануудые мүнөө иран харахада, паровозо-вагонно заводой барилга Эхэ ороной түрүүшын табан жэлэй томо барилгануудай нэгэн байhан гэжэ ойлгогдоно. Мүнөө Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй олон тиражтай «Локомотив» гэжэ газетэ түрүүшын жэлнүүдэй газетын hайн hайхан заншалыень алдангүй, олон мянган ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулха талаар ехэ үүргэ дүүргэжэ байhан зандаа.

И. ТУГУТОВ,
Зүүн Сибириин технологическа институдай доцент, ЛВРЗ-гэй олон тиражтай газетын редактор байhан.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮДЭШЭ

Совет арадуудай хани барисаанай үдэшэ Улаан-Үдын медицинын училищида hаяхан болобо. «СССР-эй арадуудай хани барисаан — манай партиин национальна политикын илан мандаhанай гэршэ мүн» гэhэн уряа-лозунг сценэ дээрэ аржыса харагдана.

Училищиин ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Вера Титова ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой тушаа, манай ороной олон үндэhэ яhатанай хани барисаан тухай тобшохоноор хөөрэжэ, арадуудай хани барисаанай үдэшые нээгээ. 15 союзна республикын арадуудай хубсаhа үмдэhэн залуу хүбүүд, басагад сценэдэ гаража, союзна республиканuудай поэдүүдэй зохёоhон хани барисаан тухай шүлэгүүдые ханхинаса уншабад.

Удаань ород янзаар хубсалhан басагад, хүбүүд баhал сценэдэ гарана. Тэдэнэр ород дуунуудые дуулаhан, хатар наада гүйсэдхэhэн байна. Ёhотой буряадаар хубсалhан басагад «Буряад орон» гэжэ дуу ирагуу hайханаар дуулажа, суглаарагшадай магтаалда хүртөө. Хани барисаанай үдэшын түгэсхэлдэ буряад хүбүүд «Адуушанай дуу» гүйсэдхэжэ, үетэн нүхэдөө, багшанараа баясуулhан байна.

Хани барисаанай үдэшэ хүхюун сэнгэлигээр, шогтой зугаатайгаар үнгэржэ, суглаарагшад баяр баясхалантайгаар бусаа hэн.

С. ВАНЧИКОВА,
училищиин hурагша.

Уласхоорондын шэнжэлэл

«ЮРЭНХЫ ДЭЛГҮҮРТЭХИ» ХУБИЛАЛТАНУУД

«Юрэнхы дэлгүүрые» — Европын экономическа хамжаае (ЕЭС) үргэдхэхэ тухай хэдэн хэлсээнүүд 1973 оной январиин нэгэнлээ хүсэндөө оробо. Энэнь саашадаа «зургаанай» бэшэ, харин «юлэнэй» бүлэглэл болоно. Юундэб гэхэдэ, Баруун Европын энэ экономическа бүлэглэлдэ үшөө гурбан орон—Англи, Дани ба Ирланди ороо бшуу. Норвегие оруулха гэжэ түсэблэгдэһэн аад, тэрэнь бүтөөгүй: үнгэрэгшэ зунай референдумэй үеэр тусороной хүн зоной олонхинь буруушаажа һаналаа үгэһэн байна. Англида референдум үнгэргэхэ эрилтэ баһал табигдаһан байгаа. Гэбэшье ороной засаг баригша бүлэгүүд тиимэ юумэ хэхэеэ айгаа. Олонниты һанал бодолые һуулдэ асуухадань, англичануудай миил 27 процентнь «Юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн бололгые зүбшөөһэн байха. Консервативна правительство арад зоной олонхиин дура хүсэлдэ зүришэн, Англиие тэрэ бүлэглэл худар татажа оруулаа. Тэндэхи улад зон «Юрэнхы дэлгүүртэ» юундэ дурагүйтэдэг байгааб гэхэдэ, мүнгэнэй үные унагааха, юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрүүлхэ, ажабайдал бүри муудхааха гэжэ түбэгшөөгөө бшуу. «Юрэнхы дэлгүүртэ» хамжан оролго томо монополинуудайл ашаг туһада харюусаха, ажалшадта шэнэ хохидолнуудые ушаруулха байна.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» бүхы дээрээ 250 миллион хүн зонтой оронууд хамжанхай. Эдэнэй мэдэлдэ капиталис дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин дүрбэнэй нэгэ хуби шахууһ, экспортын 40 үлүүтэй процентнь байдаг. «Юрэнхы дэлгүүрые» үргэдхэхэдөө, үйлэдбэриин ба капиталай бөөгнэрэн хамтаралгые түргэдхэхэ, томо монополинуудай ябуулга хэхэ шэнэ арга боломжонуудые хангаха, ажалшадые бүри ёхээр хашаха, мүлжэхэ оно мүр олохо һанаатай. Монополис капиталай зонхилжо байгаа оршон байдалдахи иимэ хамтаралга империалистнуудай, ангинуудай зүришэлдөөе һуларуулхагүй, харин хуушан ба шэнэ хёмороо улам гүнзэгырүүлхэ байха. «Юрэнхы дэлгүүр» доторхи хүсэнүүдые шэнээр хубаан эмхидхэлгэ экономическа ба политическэ үрдилдөөе улам шангадхаха. «Штерн» гэжэ журналай тооложо үзэһэнэй ёһоор, үргэдхэгдэһэн дэлгүүртэ хабаатай табяад томо концернүүдэй дунда мүнөө английска, англо-голландска компанинууд түрүү һуурида гарахаар дугташана. Бусад компанинууд буулта хэхэ ушартай болохо ха. Энэнэй урда тээхи ехэ зүришэлдөөнүүд «Юрэнхы дэлгүүрые» тамалдаг байһан һаа, мүнөө тэдэнэй бүхы талаараа — экономическа, политическэ, социальна талаараа улам һужэрхэнь дамжаггүй. Хуушан «үбшэнүүдынь» — экономикын һуларалга, мүнгэнэй үнын уналга, хүдэлмэригүйдэлгэ, валютын хүндэеэ бууралга — бүри орёо, бэрхэтэй болоно. Англиин экономикын хүшэр хүндэ байдалтай болоһондо мэргэжэлтэд анхаралаа хандуулна. Англиин ба Америкын монополинуудай хабиралдаан, мэдхэлдээн «Юрэнхы дэлгүүртэ» ямараар нүлөөлхэб гэһэн асуудалые тэдэнэр зүбшэлнэ.

Европодохи шэнэ оршон байдалһаа уламжалан, экономическа харилсаа холбооной хүгжэлтые ондоогоор, ниитэ европын үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхэ зорилго улам шангаар табигдадаг болоно байнхай. Европын бүхы гүрэнүүдэй хоорондоо адли тэгшэ эрхэтэй, али али талада ашагтай харилсаа холбоо хэхэ ёһо гуримые Советскэ Союз хамгаалдаг байгаа, хамгаалжа үргэлжэлһөөр. Европын гүрэнүүдэй худалдаа наймаанай-экономическа эмхинүүдэй хоорондо — СЭВ-эй, «Юрэнхы дэлгүүрэй» хоорондо ямар нэгэ өөрсэ формотой харилсаа хэхэ үндэһэ һуури олдожо болохо гү гэһэн асуудалда харюусан, Л. И. Брежнев декабриин 21-дэ, Москвадахи баярай суглаан дээрэ элидхэл хэхэдээ, «Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэй зүгһөө ондоо оронние доро хараха ямаршье һэдэлгэ гаргахагүй байгаа һаань, хоёр талын холбоое хүгжөөлгэдэ, ниитэ европын харилсаа холбоондо туһа хүргэхэ байгаа һаань, тиимэ харилсаан хэгдэжэ болохо» гэжэ мэдүүлээ. Энэ һанамжа Европын олон ороной политическэ, худалдаа наймаа эрхилдэг бүлэгүүдэй дунда һайшаагдан угтагдаа.

ТЕЛЬ-АВИВАЙ АФРИКАДА БУРУУ ТАЛГАНУУД

Нигериин республикын правительство Тель-Авивтай дипломатическа харилсаагаа январиин 4-дэ хуулита ёһоор таһалаад, Израилиин дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхиие тэндэһээ дары гаргаха эрилтэ табиһан байна.

Нигериин правительствын энэ шиидхэбэринь — Африкада Израилиин баримталан бэелүүлдэг дипломатиин удаа дараалан буруу һүрэлгын шэнэ гэршэ болоно. Израилиин правительство һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо империализмын «троян мориной» үүргэ дүүргэн, Африка түбидэ һууриижаха һэдэлгэ гаргаһан байна. Израилиин шэнэ түхэлэй конкистадорнууд Америкын ЦРУ-гай, Уолл-стридэй сейфүүдһээ абаһан урьһа зээли ба зуушануудаа бардамаар тараажа, Африкын оронууд худар шурган орохо, баруун тээхи харгалзагшадайнгаа нүлөө эндэ бэхижүүлхэ гэжэ али болохоор оролдодог, арми, полици ба залуушуулай эмхинүүд худар шурган оролгодо онсо анхарал хандуулдаг байба. Тэд һүйдхэлэй ябуулгань, «онсо эдэбхинь» Африкын хэдэ хэдэн оронуудта зэбүүрхэл ба буруушаалгануудые үүсхээ.

Угандын правительство иимэ ябуулгануудые эсэслэн зайсуулхын тула, үнгэрэгшэ хабар Израильтай дипломатическа харилсаагаа таһалаад, Тель-Авивай тусхай түлөөлэлгэтэ эмхиие, тэрэшэлэн сионис засагай һүрэг агентнүүдые оронһоо намнаһан юм. Эдэ ушарнууд Израилиин түримхэйшүүлэй бодото зорилгые Африкын олон оронуудта балшыса харуулаа. Угандадахи буруу талгаһаа Тель-Авивай засагаархидай һэгээ орожо үрдеэгүй байтаһнь, Чадай Республика, Конгын Арадай Республика (НРК), һүүлээрнь Нигери Израилиин дипломадуудые намнажархёо.

Чадай президент Ф. Томбалбай Израильтай харилсаагаа таһалха тухай соносхохо зуураа, манай орон дотор Тель-Авивай түлөөлэгшэд саашадаа үлэбэл, «Чадай ба Африкын бусад оронуудай тайбан байдалда аюул тохёолдуулха гэжэ мэдүүлһэн байна. НРК-гай правительство Тель-Авивтай харилсаагаа таһалха тухай шиидхэбэри гаргахадаа, Израиль — Дүтын Зүүн зүгтэхи, Африкадахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дайсан болоно гээ һэн. Конгын «Этумба» газетэ Израиль тухай бэшэхэдээ, тэрэниие «Африка худар империализмын шургаха дугы, дэлхэйн бүмбэрсэгэй эдэ орон нютагуудтахи эзэмдэлгэнүүдээ үлөөхэ, үргэдхэхэ гэжэ һэдэдэг шэнэ түхэлэй колониалистнуудай гартахи зэбсэг мүн» гэжэ Израилиие нэрлэһэн байгаа.

Израилиин ба Урда Африкын хархисуудай холбооридлооной улам үргэдхэгдэжэ байһые Африкын арадууд сошордолтой, зэбүүрхэлтэйгээр адаглана.

Гэхэтэй хамта, Дүтын Зүүн зүгтэ Тель-Авивай баримталдаг булимтаралгын политикые буруушааһан үгэнүүд Африкада улам шангаар дуулдадаг болоно байнхай. Үнгэрэгшэ зун Рабадта, ОАЕ-гэй гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой ассамблей дээрэ Африкын хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэхэдээ, араб оронуудта эсэргүү Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгые эрид буруушаагаад, эзэмдэгдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые дары гаргаха эрилтэ табиһан юм.

Дэлхэйн оршом соо Тель-Авивай улам ехээр гансаардажа байһаниинь ООН-ой Генеральна Ассамблейн һая дүүрээшэ сессиин документнүүдһээ элеэр харагдана. Сессидэ хабаадагшадай олонхиинь дуугаар баталагдаһан шиидхэбэри бусадай газар дайдые хүсөөр эзэмдэхэ ябадал эрид шууд буруушаадагаа лаблан баталаад, эзэмдэгдэһэн нютагуудта Израилиин хэһэн бүхы хубилалтануудые үнэнтэ бэшэ гэжэ соносхоод, тэдэниие сүм усадхаха эрилтэ табла. Араб нютагуудые эзэмдэжэ үргэлжэлхэ ябадалдань туһа дүхэм болоно магад ямаршье туһаламжа Израильда үзүүжэлгэһээ арсахыень ООН-ой гэшүүн оронуудта дурадхаһан байна.

И. ЛИПИЦКИЙ,
Г. СКОБЕЛЕВ,
(ТАСС).

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ— Ш А Н

4-дэхи СМУ-гай барилгашад ойн баярта жэлые ажалдаа амжалта түйлан үдэшөө. Тэдэнэр түсэб, даабаряа саг болзортонь дүүргэхын тулада габшагай һайнаар ажаллаһан байна. Эдэбхи үүсхэл гаргажа ажаллаһанайнгаа ашаар барилгашад болзорһоонь хахад һара урид — декабриин 15-да жэлэйнгээ түсэб дүүргээд байгаа.

Ажалдаа шалгарһан 40 гаран түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба. Автокрановщик С. А. Утенков, бригадир М. А. Косолапова, модошо дархан А. К. Глушко, штукатуршан Е. Коноваленкова болон бусад тэдэнэрэй дунда бии.

— Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ манай коллектив бүри һайнаар ажаллахаар эрмэлзэнхэй, —гэжэ 4-дэхи СМУ-гай начальник Ю. М. Молчанов мэдүүлнэ.

Д. ОЧИРОВ.

Бэшүүр.

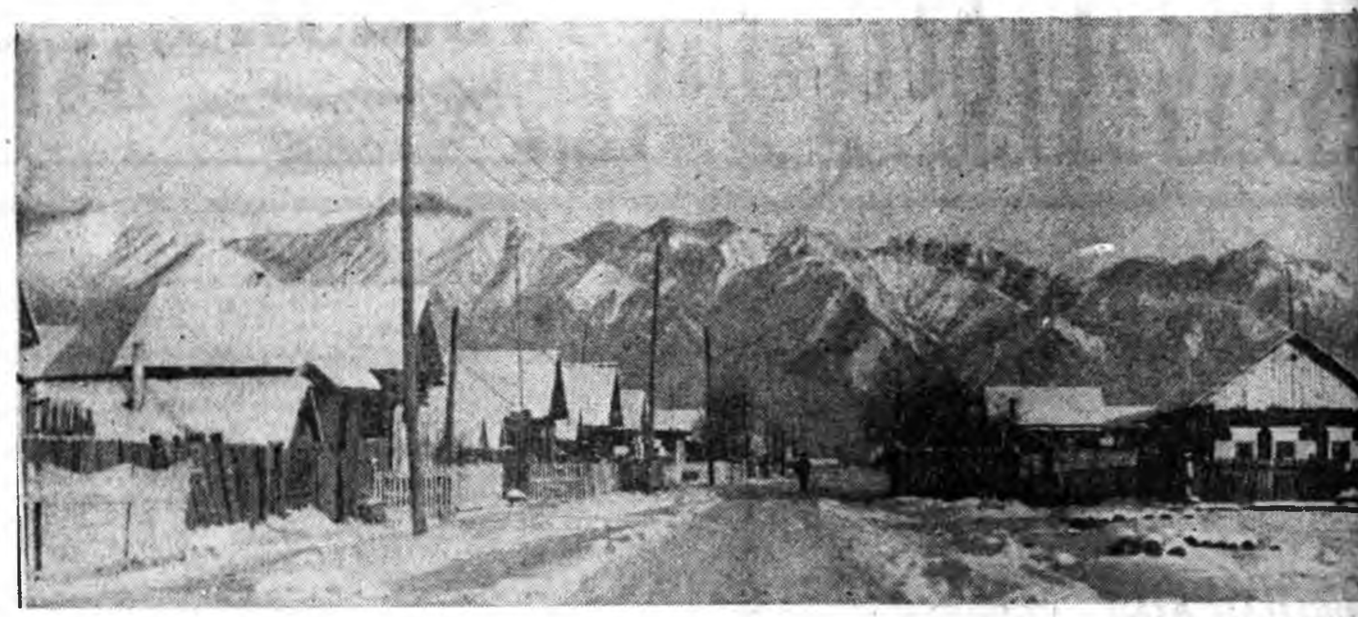

Саянай хормойдо. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Нютаг нютагай һонин

ОРЛИГОЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИДА

ҺУРАГШАДАЙ КОНЦЕРТ

9-дэхи классай һурагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарялашад, малшадта концертнаада харуулжа, тэдэнэрые ехэтэ баясуулба. Эдир артистнар тус ажахын хоёр бригадада айлшалһан байна. Арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан тус концертые хүнүүд ехэтэ һонирхон хараа. Ород, буряад арадуудай дуунууд, хатар, шүлэг, басни гэхэ мэтэ олон жанрай зохёолнууд программадань ороно.

Математикын багша Дарима Содбоевна Чагдурова «үхибүүдые яажа хүмүүжүүлхэб» гэһэн темээр лекци концертын урда тээ уншажа үгэбэ.

АХЫН ҮХИБҮҮД — УЛААН-ҮДЫН АЙЛШАД

Эрхим һуралсалаараа шалгарһан 18 һурагшад республикынгаа ниислэл хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха зорилготойгоор аян замда мордобо. Тэдэнэр Улаан-Үдын предприятинуудта айлшалха, үзэсхэлэнтэ газарнуудаарнь ябажа хараха байна. Эхин классуудай багшанар, арадай гэгээрэлэй отличник Г. А. Иванова, Р. С. Раданова гэгшэд эдир аяншалагшадые хүтэлбэрилнэ.

В. ГАЛСАНОВ.

Аха.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидат, бүд нэхэгшэ Галина Фёдоровае энэ зураг дээрэ харанат. Тэрэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада ажаллана. Галина мэргэжэл шадабаряа ходо дээшэлүүлжэ байдаг. Ушар тиимэһээ нэгэн доро мүнөө дүрбэн станок хангана. Галина Фёдорова Москва ошожо, текстильнэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадаһан байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХҮНДЭТЭЙ ВРАЧ

Врач Максим Дондокович Дугаров Эрхүүгэй медицинскэ институт 1971 ондо дүүргэжэ ерээд, түрэл Тээгдэ тосхонойнгоо больницые даагшаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Энэ нүхэрнай хүдэлжэ захалһаар балайшье удаан болоогүй. Богони саг соо врачай дүй дүршэлөөр баян боложо, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө, хүн зондоо хүндэтэй болоһон байна. Гадна үбшэнтэниие саг болзортонь ханамжатайгаар аргалаад, ажалдань эльгээдэг юм. Тэрэнһээ гадна, холын гүүртэ, отарануудаар ябажа, малшадай бэеын элүүр энхые үзэдэг, ариг сэбэрые сахиха хэрэгые шалгадаг, лекци уншадаг, ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулдаг байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

Дэлхэйн арад буруушаана

МАДРИД. «Вьетнам илаха!»—гэһэн уряа лозунг доро Вьетнамда США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү демонстраци Барселондохи американ институдай байшангай дэргэдэ болобо.

БУЭНОС-АЙРЕС. Вьетнамда Холбоото Штадуудай үйлэдэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые Аргентинын олониитэ буруушаана. Хэдэн партинуудые нэгэдүүлдэг «Арадай холбоон» мэдүүлгэ тунхаглахадаа, «зэрлиг муухай гэмтэ ябуулгануудые» буруушааһан байна. Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулха эрилтэ мэдүүлгын авторнууд США-гай үмэнэ эрид шууд табиба.

БОНН. ДРВ-дэ эсэргүүгээр американ империалистнуудай хэһэн хархис ябуулгануудые немец профсоюзуудай нэгэдэл буруушааба.

БРЮССЕЛЬ. Вьетнамда США-гай бэелүүлжэ байһан политикые буруушаалгын демонстраци Брюссельдэ боложо, 5 мянга тухай хүн тэрээндэ хабаадаһан байна.

«Вьетнамда—эб найрамдал!», «Американецууд, арилан тонилогты!» гэһэн лозунгнуудые демонстрацида хабаадагшад барижа ябаба.

Бельгиин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд, Вьетнамые хамгаалха национальна комитедэй эдэбхитэд, профсоюзуудай, залуушуулай, студентнэрэй түлөөлэгшэд хабаадаба.

ПАРИЖ. Индохитадта американ империалистнуудай хэжэ байһан хархис булимтархы ябуулгануудые болюулхын түлөө хамтаараа тэмсэдэг демократическа хорин эмхиин уряагаар ажалшадай демонстраци Лиондо үнгэргэгдэбэ. Вьетнамдахи дайгаа болюулжа, амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ дары түргөөр гар табиха эрилтэ тэрээндэ хабаадагшад США-гай урда табяа. Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй үйлэдэжэ байһан хархис муухай хэрэгые буруушаажа байһанаа демонстрацида хабаадагшад мэдүүлжэ, США-гай консульствын үүдэндэхи американ национальна туг галдаба.

Ажалшадай иимэрхүү демонстраци Ниццэ хотодо болобо.

ТОКИО. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые эрид буруушаажа байһанаа Япон-Вьетнамай хани барисаанай бүлгэмэй түлөөлэгшэд мэдүүлбэ. Токиодохи американ посольстводо мэдүүлгэ эльгээхэдээ, эзэрхэг түримхэй дайгаа болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табиха эрилтэ табиһан байна.

Тэмсэжэ байгаа вьетнам арадые дэмжэһэн ябуулга үргэнөөр эмхидхэхые бүлгэмэй правлени шиидхээ.

(ТАСС).

хилын саанаһаа

телефон·телеграф·радио

ХАНОЙ

Ханойдо заседани болобо

ТАСС

Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын Центральна Комитедэй президиум үргэдхэмэл заседани үнгэргэжэ, нёдондо жэлэй һүүлшын үдэрнүүдтэ ДРВ-гэй газар нютагуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоһоо уламжалан, орон дотор тохёолдоһон байдалые зүбшэлбэ. Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой ба секретариадай гэшүүд, политическэ бусад партинуудай, ниитын ба шажанай эмхинүүдэй, мүн Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын Ханойн, Хайфоной городской комитедүүдэй түлөөлэгшэд заседанида хабаадалсаа.

Бомбодолгонуудһаа уламжалһан уршаг түбэгүүдые усадхахын, энээнһээ хохидогшодто туһаламжа үзүүлхын тула ДРВ-гэй правительствын дары түргөөр бэелүүлжэ байһан хэмжээнүүд тухай элидхэлые заседанида хабаадагшад шагнаба. Американ империализмын шэнэ гэмтэ ябуулгануудые эрид буруушаагаа.

БЕЙРУТ

Хархис этэгээдүүд аашалһаар

ТАСС

Израилиин авиаци Ливанай дайда дээгүүр һүйдхэлтэ ниидэлгэ хэнэ. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 5-най үглөөгүүр Израилиин 3 самолет Ливанай агаарай дайда руу нэбтэрэн орожо, Сайд хото, Палестинэһээ хашагдан зугадагшадай «Айн хильва» гэжэ лагерь дээгүүр ниидэһэн байгаа. Энэ үдэрэй үдэһөө хойшо ондоо бүлэг самоледууд ороной урда районууд дээгүүр ниидэбэ.

Израилиин сэрэгүүд Ливанай хилэ шадар татагдажа байна.

ХАНОЙ

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЭЙ ГЭМТЭ ХЭРЭГҮҮД

ТАСС

Вьетнамда американ империалистнуудай үйлэдэжэ байһан сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэн шэнжэлхэ комисси пресс-конференци үнгэргэбэ. Хариин оронуудһаа Ханойдо байдаг журналистнууд тэрээндэ хабаадалсаа. 1972 оной декабриин 18-һаа 29 болотор республикын хото городуудые. һуурин тосхонуудые США-гай авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо, урдань үзэгдөөгүй ехэ һандарал, гэмтэл үүдхэһэнтэйнь эндэ танилсаһан байна. ДРВ-гэй газар нютагуудые бомбодохын тула энэ үе соо американ сэрэгэй командовани стратегическэ «В-52» түхэлэй 140 бомбардировщик, «Ф-111» түхэлэй 30 истребитель-бомбардировщик, бусад түхэлэй 700 самолет эльгээһэн байна. Эдэ самоледууд Таиландын, Урда Вьетнамай, Гуам олтирогой аэродромуудта, Тонкинска буландахи американ долоодохи флодой 6 авианосец дээрэ байрладаг юм. ДРВ-гэй ниислэл хото—Ханойдо, Хайфон гэжэ ехэ порт — хотодо, Тхайнгуен, Вьетчи гэжэ промышленна түбүүдтэ, ДРВ-гэй бусад олон провинцинуудай һуурин тосхонуудта 100 мянга гаран бомбо эдэ самоледууд хаяһан байна.

Республикын ехэ ехэ хотонууд—Ханой ба Хайфондо илангаяа шанга добтолго хэгдээ.

Гансал сэрэгэй барилганuудые бомбодонобди гэжэ Пентагоной худал хуурмагаар мэдүүлээшье һаань, хэдэн зуугаад һургуули, һуралсалай бусад газарнууд, тодорхойлон хэлэхэдэ, Ханойн ой модоной ажахын техникум, Хайфондохи медицинскэ училищи, Ханойдохи түсэблэлгын-экономическа ба политехническэ институдуудай байшангуудые хархис муухайгаар бомбодоһон байна. Американ хархис этэгээдүүдэй зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгоһоо уламжалан, хүүгэдэй хэдэн зуугаад саад, ясли, олон больница һандаргагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ промышленна предприятинууд, уһалууриин түхеэрэлгэнүүд мүн лэ һандаргагдаһан байгаа.

Агаараар хэгдэһэн доб толгонуудһаа боложо, хариин гүрэнүүдһээ Хайфон портдо ерээд байһан худалдаа наймаанай хэдэн судна гэмтээгдээ.

Ханойдохи зарим посольствын, информационно агентствэнүүдэй байшангууд һандаргагдаа.

Дүүрэн бэшэ баримтануудай ёһоор, 10 үдэрэй турша соо Ханойдо 1318 хүн, гол түлэб эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд, үхибүүд алуулһан байна.

МАДРИД

Хүдэлмэригүйшүүл олошорно

ТАСС

Испаниин 120 мянга тухай хүн жэл бүри хүдэлмэригүйдэжэ, ажал бэдэрхэеэ хариин гүрэнүүдтэ ошохо баатай болоно. Нютагай хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Испаниин 3 миллион тухай хүн хариин гүрэнүүдтэ ажаллажа, хоолойгоо тэжээхэ ушартай болоһон байха юм.

ХҮДЭЛӨӨН ҮРГЭДЭНЭ

ЛОНДОН. (ТАСС). Вьетнамда американ дээрмэшэ сэрэгшэдэй хэжэ байһан харата ябуулгануудые буруушаалгын хүдэлөөн Англида улам үргэдэнэ. Лейборис партиин национальна гүйсэдхэхэ комитедэй табан гэшүүн гүйсэдхэхэ комитедэй тогтоолые США-гай Лондондохи посольстводо дамжуулан үгэхэдөө, Вьетнамые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгоёо болюулха эрилтэ американ империалистнуудай урда табиһан байна.

Вьетнамые бомбодолгоёо дары болюулха эрилтэ Холбоото Штадуудай урда табихыень гадаадын хэрэгүүдэй министр Дуглас-Хьюмые уряалһан тухайдаа парламентын гэшүүн — лейборист Джон Смит һунгагшадтаа мэдээсэбэ.

Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ дары түргөөр гар табиха эрилтэ США-гай правительствада эльгээхэ хандалгада гар табилгые Эб найрамдалай Бирмингамдахи совет суглуулжа байна.

Американ зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгонуудһаа хохидогшодто туһаламжа үзүүлхын, эм дом худалдажа абахын тула 10 мянган фунт стерлинг суглуулаабди гэжэ вьетнам арадта медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг бүлгэм мэдээсээ.

ЛОНДОН

Юумэнэй сэн хүндэрнэ

ТАСС

«Юумэнэй үнэ сэн ба олзо доход нэгэ хэмдэнь байлгаха» тухай консерваторнуудай правительствын соносхоһон ноябриин 6-һаа хойшо Англида эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн нэгэ хэмдээ байгаа бэшэ, харин һураггүй хүндэрһэн байха юм. Үхэрэй мяхан—20 процентээр, хониной мяхан—12 процентээр, үрэ жэмэс ба овощой сэн 15-һаа 50 процент хүрэтэр хүндэрөө. «Нэгэ хэмдэнь байлгаха тухай» хуули гансал ажалшадай салин хүлһэндэ хабаатай гэжэ юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ гэршэлбэ.

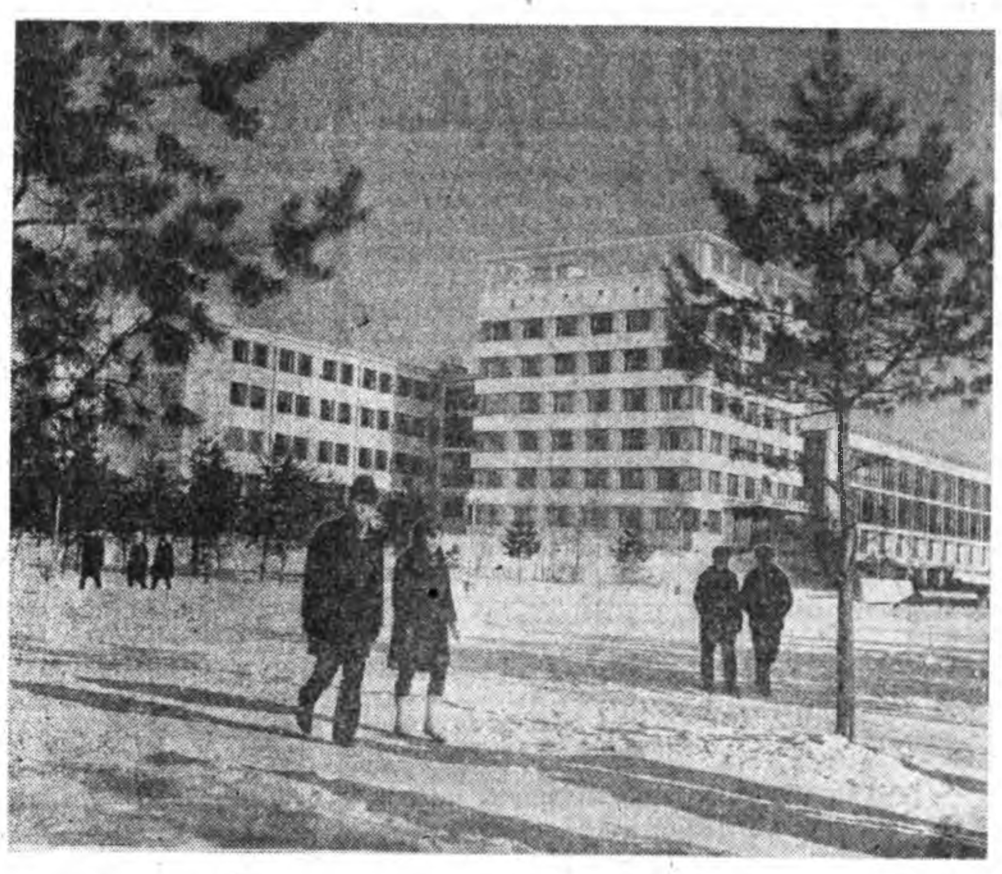

ХАБАРОВСК. Гүрэнэй физкультурын институдай байшангууд.
ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мүрысөөнэй эршэ шангадана»—түрүү бэшэг. «КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон». Манай хөөрэлдөөн.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Гүйсэдком тоосоно — В. Убеевэй статья. О. Серовагай статья. Түрэл оронһомнай.

Гурбадахи хуудаһанда. Ольга Серовагай статья. «Байгалай эрьедэхи заповедник» — А. Рыжковой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Һунгагшадай захилаар» — О. Кедровой фоторепортаж. «Эрдэм техникын эди шэди» — суглуулбари. Нютаг нютагай һонин.

СЭ Энхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.00—Үхибүүдтэ «Приходи, сказка» гэһэн дамжуулга харуулагдаха. 18.50 — «Наука и техника»—киножурнал. 19.00 — Телепанорама. 19.20 — Концерт. 19.30 — «Факел» — «Хүн ба хуули» гэһэн дамжуулга. 20.50—«Иимэ тушаал бии юм» гэһэн киноочерк. 21.10 — «Беглец 0416» гэһэн уран һайханай фильм.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай ба урда аймагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун зүгһөө шангаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 22—26, Байгал шадар 10—14, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 26—28, үдэрынь 18—20 градус хүйтэн байха.

Январиин 10 — 11-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха. Зүүн зүгһөө һулашагаар һалхилха. Байгал шадарай аймагуудта һүниндөө 18—23, үдэрынь 13—18, хойто зүгэй, Ахын, Түнхэнэй, Захааминай аймагуудта һүниндөө 33—38, үдэрынь 23—28 градус хүйтэн байха.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03312. Заказ № 1423.